

CONTRIBUȚII PRIVIND STADIUL CERCETĂRII HALLSTATTULUI TIMPURIU ÎN SPAȚIUL INTRACARPATIC

Adriana Giurgiu Ardeu

Opinia cvasi-generală a specialiștilor, că în perioada de început a epocii fierului¹, are loc individualizarea ariilor nord și sud tracice, justifică interesul tot mai mare manifestat în ultimii ani pentru această perioadă din preistoria României².

Deși vestigiile hallstattiene sunt consemnate din perioada de pionierat a arheologiei române, debutul propriu-zis în cercetarea acestei perioade, se realizează în primele două decenii ale secolului XX-lea, ani în care se efectuează săpăturile arheologice de la Lechința de Mureș³ și se structurează o primă teorie asupra acestei perioade, aproape necunoscută la ceea dată, aparținând lui V. Pârvan⁴. Un alt moment important al arheologiei române, inclusiv pentru începutul epocii fierului, este apariția în 1932 a lucrării lui I. Nestor „Der Stand der Vorgeschichtsforschung in Rumanien” în care autorul, reconsiderând materialul arheologic cunoscut până atunci, integrează spațiul românesc protoistoriei universale. Pentru cunoașterea acestei perioade, semnificative sunt și sondajele efectuate de Al. Ferenczi⁵, I. și D. Berciu⁶, la care se adaugă și editarea în 1942 a Repertoriului pentru Ardeal, conceput de M. Roska. Întreruptă în primii ani de după război, activitatea de cercetare se reia în anii '50. Acum se desfășoară primele investigații în așezarea de la Teleac⁷, sondajele de la Mediaș⁸, precum, și cercetările din sud-estul Transilvaniei⁹. În atenția cercetătorilor români¹⁰: K. Horedt, N. Vlassa – St. Dănilă, St. Ferenczi, A.D. Alexandrescu – I. Pop au stat și cunoscutele „cetăți de pământ” din Transilvania. Cercetările și sondajele desfășurate în acei ani au prilejuit apariția unor studii semnate de o serie de cercetători printre care: Z. Székely, E. Zaharia și S. Morintz, M. Rusu, A. László, T. Bader, T. Soroceanu, M. Petrescu-Dîmbovița, Vl. Dumitrescu-A. Vulpe, A.

1. Precizez că am utilizat termenii de: începutul epocii fierului, hallstatt timpuriu și Ha A-HaB ca fiind echivalenți.

2. După 1990 au apărut o serie de lucrări care vizează această perioadă: V. Vasiliev, I. Al. Aldea, H. Ciugudean, *Civilizația dacică timpurie în aria intracarpatică a României*, Cluj-Napoca, 1991; M. Gumă, *Prima epocă a fierului în sud-vestul României*, București 1993; A. László, *Începuturile epocii fierului la est de Carpați*, București, 1994; O. Levijiki, *Hallstattul canelat la răsărit de Carpați*, București, 1994.

3. D. Popescu, *Dacia II*, 1925, p. 304-335.

4. V. Pârvan, *Getica*, 1926, p. 292-297.

5. Al. Ferenczi, A.C.M.I.T., IV, 1932-1938, p. 309-310.

6. I. și D. Berciu, *Apulum II*, 1946, p. 60-75.

7. K. Horedt, I. Berciu, Al. Popa, *Materiale II*, 1963, p. 353-358.

8. E. Zaharia, I. Nestor, *Materiale VII*, 1960, p. 170-178; E. Zaharia, *Dacia N.S. IX*, 1965, p. 83-104.

9. Z. Székely, *Materiale VI*, 1959, p. 196-199; *Materiale VII*, 1961, p. 179-181; *Materiale VIII*, 1962, p. 325-328.

10. K. Horedt, *Probl. Muz.* 1960, p. 179-187; N. Vlassa, Șt. Dănilă, *Materiale VIII*, 1962, p. 341-347; Șt. Ferenczi, *Apulum V*, 1965, p. 115-125; A.D. Alexandrescu, I. Pop, *Materiale IX*, p. 161-167.

Vulpe, N. Lupu, A. Stoia, N. Boroffka, V. Vasiliev-Al. I. Aldea - H. Ciugudean și mulți alții care au luat în discuție aspecte ale acestei culturi¹¹.

Anul 1995 a marcat apariția a trei repertorii arheologice¹² care adaugă vestigiilor cunoscute ultimele descoperiri înregistrate în județele Alba, Brașov și Mureș.

În pofida unei literaturi relativ bogate și a numeroaselor descoperiri atribuite, spațiului geografic la care ne referim, începutul epocii fierului nu este o perioadă ușor de reconstituit.

În încercarea de a oferi o imagine cât mai reală asupra stadiului cercetării în spațiului și timpul precizat, am luat în considerare toate descoperirile atribuite hallstattului timpuriu: material ceramic, piese de metal găsite izolat, depozite de bronzuri și descoperiri funerare. Cu excepția depozitelor de bronzuri, toate celelalte vestigii arheologice sunt cuprinse în catalogul descoperirilor, în care figurează un număr de 240 de localități¹³ (fig. 1) în care au fost făcute descoperiri arheologice databile în Hallstatt A-B.

Cea mai mare parte a acestei documentații este ilustrată de materialul ceramic prezent în aproape toate localitățile, indicând tot atâtea posibile locuiri din această perioadă. Marea majoritate a așezărilor sunt deschise, cartarea lor surprinzând o mai mare concentrare în zona de vest, în principal pe cursul mijlociu al Mureșului, în bazinul celor două Tîrnave, precum și în zona dintre Mureș și Someș. O altă concentrare de așezări se observă în sud-vestul Transilvaniei. Se poate remarca că pe măsura îndepărtării, de bazinele hidrografice principale, așezările devin tot mai rare (fig. 2). Dacă această concentrare este una reală sau datorată unei examinări mai intense a zonei, vor răspunde cercetările viitoare. O mențiune trebuie totuși făcută cartarea pieselor de metal descoperite în afara așezărilor (izolate), sugerează același areal de locuire (fig. 3).

Spre deosebire de epocile precedente¹⁴, deși așezările deschise rămân dominante, prezența fortificațiilor este numeric mai mare, fiind atestate în 22 de puncte (fig. 2). Cu excepția așezărilor fortificate de la Teleac¹⁵ și Mediaș¹⁶ unde stratul de cultură indică o locuire îndelungată, o serie de fortificații¹⁷, (Dej, Ciceu-Corabia, Subcetate, Bozna) în care stratul de cultură relativ subțire¹⁸, a

11. Z. Székely, *Așezări*; E. Zaharia, S. Morintz, SCIV 116,3, 1965, p. 451-462; S. Morintz, Aluta, 1970, p. 93-97; M. Rusu, Dacia N.S. VII, 1963, p. 177-210; A. Lazslo, SCIVA 26, 1975, p. 17-39; T. Bader, *Die Fibeln*, 1983; T. Soroceanu, Hortfunde; M. Petrescu-Dâmbovița, *Depozite*, 1977; VI. Dumitrescu, A. Vulpe, *Dacia înainte de Dromihete*, 1988; A. Vulpe, Dacia N.S., IX, 1965, p. 105-133; P.B.F. VI/9, 1990; N. Lupu, *Tilișca*; A. Stoia, SCIVA, 43, 4, 1992, p. 393-401; N. Boroffka, Apulum, XXIV, 1987, p. 55-77; V. Vasiliev, ActaMN, XX, 1983, p. 33-55, Sargetia, XX, 1986-1987, p. 64-80, Thraco-Dacica, XVI, 1-2, 1995, p. 87-93, *Fortifications*, 1995; V. Vasiliev, I.Al. Aldea, H. Ciugudean, *Civilizația*, 1991.

12. V. Lazăr, Rep.Arh. Mureș, 1995; Fl. Costea, Rep. Arh. Brașov, 1995; Rep. Arh. Alba-Iulia, 1995.

13. Catalogul descoperirilor adună 240 de localități și peste 310 puncte în care sunt menționate descoperiri arheologice databile în Ha A-B.

14. Șt. Ferenczi, Apulum, V, 1965, p. 118 și urm.

15. V. Vasiliev, I.Al. Aldea, H. Ciugudean, *Civilizația*, p. 32.

16. E. Zaharia, Dacia N.S., IX, 1965, p. 84.

17. V. Vasiliev, *Fortifications*.

18. Stratul de locuire este în medie de 0,15m la Dej, 0,35 m la Ciceu-Corabia, 0,25 m la Subcetate și 0,30 m la Bozna.

determinat pe unii cercetători¹⁹ să le considere cetăți de refugiu. Ceea ce frapază însă în acest caz – posibil datorită stadiului cercetării în zonă – este lipsa așezărilor deschise din preajma cetăților de refugiu (fig. 2). În privința celorlalte fortificații fie sunt cunoscute sumar în urma unor sondaje precum cele de la: Brașov-Pățel²⁰, Bodoc²¹, Huedin²², Racoș²³, Sărățel²⁴, Tușnad²⁵, fie sunt doar menționate în literatura de specialitate precum cele de la Beia²⁶, Bobâlna²⁷, Daia²⁸, Sărățeni²⁹, Voivodeni³⁰, etc.

Despre categoria descoperirilor cu caracter funerar, raportate la intensitatea locuirii hallstatiene în spațiul intracarpatic, se poate spune că sunt foarte slab reprezentate. Deși, descoperiri de acest tip au fost înregistrate în 15 localități³¹, posibilitatea documentării asupra acestui aspect este redusă, fie din lipsă de informații – majoritatea făcând obiectul unor mențiuni ca cele de la: Cucerdeea³², Noșlac³³, Tău³⁴ etc. – fie situații în care atribuirea este incertă precum cazul mormintelor de la Simeria³⁵. Singurele descoperiri cu caracter funerar care pot fi luate în considerare sunt gropile cu resturi scheletice de la Baciș și Teleac – considerate de autorii³⁶ cercetării gropi rituale – urna cu resturi calcinate de la Luduș³⁷ precum și cele două morminte de incinerare de la Reci³⁸. În aceste condiții, chiar luând în considerare referirile mai vechi din literatura de specialitate, varietatea ritualului la un număr atât de mic de descoperiri face ca orice apreciere asupra acestui aspect al epocii timpurii a fierului în spațiul intracarpatic să fie aproape imposibilă.

O parte semnificativă a inventarului arheologic atribuit acestei perioade este ilustrat de pisele de metal. Dominante rămân în epocă piesele de bronz atât prin cantitatea impresionantă cuprinsă în cele 86³⁹ de depozite cât și cele peste 40 de piese de bronz descoperite izolat (fig. 3). La acestea se adaugă o cantitate mică de piese din acest material găsite în cuprinsul așezărilor. În privința pieselor de aur, valoarea intrinsecă a acestei categorii de materiale a

19. V. Vasilev, I. Andrișoiu, *Apulum*, XXII, 1985, p. 31-36; V. Vasilev, *Fortifications*; V. Vasilev, I. Al. Aldea, H. Ciugudean, *Civilizația*, p. 21-22.

20. D. Popescu, *Dacia*, VII, 1963, p. 576; A.D. Alexandrescu, I. Pop, *Materiale*. IX, 1970, p. 161-167.

21. K. Horedt, *Probl. Muz. Cluj*, 1960, p. 180.1.

22. *Rep. Arh. Cluj*, p. 233, nr. 3.

23. *Rep. Arh. Brașov*, p. 84, nr. 55.

24. N. Vlăsă, *Șt. Dânilă, Materiale*, VII, 1962, p. 341-347.

25. K. Horedt, *op. cit.*, p. 182.

26. K. Horedt *op. cit.* p. 181.

27. *Rep. Arh. Cluj*, p. 55, nr. 1.

28. *Rep. Arh. Mureș*, p. 49, nr. V.1.k.

29. Z. Székely, *Materiale VIII*, 1962, p. 331.

30. *Rep. Arh. Mureș*, p. 281, nr. XCV.1.D.

31. Vezi catalogul descoperirilor numerele: 8, 9, 16, 63c, 116, 121, 123, 134b, 125, 160, 183, 211, 213, 218c, 235.

32. *Rep. Arh. Mureș*, p. 109, nr. XXVI.1.D.

33. *Rep. Arh. Alba*, p. 131, nr. 124.6.

34. *Rep. Arh. Alba-Iulia*, p. 184-188.2.

35. I. Andrișoiu, *Apulum*, XIV, 1976, p. 394, nota 1.

36. Z. Kalmar, *SCIIVA* 38, 2, 1984, p. 166-174; V. Vasilev, I. Al. Aldea, H. Ciugudean, *Civilizația*, p. 42.

37. M. Rusu, *Materiale VIII*, 1963, p. 349-351.

38. Z. Székely, *Așezări*, p. 8.

39. M. Petrescu-Dâmbovița, *Depozite*; A. Vulpe-A. Lazăr, *Dacia N.S. XXXIII*, 1-2, 1989.

făcut ca extrem de puține piese să ajungă până în zilele noastre, marea majoritate doar prin consemnările literaturii de specialitate. Pentru spațiul și timpul precizat am înregistrat prezența a două tezaure: Simeria⁴⁰ și Tîrgu-Mureș⁴¹ precum și alte piese izolate descoperite în 11 localități⁴², toate reprezentând exclusiv piese de podoabă (fig. 3).

Spre deosebire de prezența în cantitate mare a pieselor de bronz – situație care caracterizează perioada de început a epocii fierului – mărturiile ale cunoașterii și utilizării fierului sunt extrem de puține. Piese de fier apar sporadic în Ha. A, numărul lor crește progresiv în Ha. B, devenind comune la sfârșitul acestei perioade. Marea majoritate a pieselor de fier provin din așezări ca cele de la Teleac⁴³, Cernatu⁴⁴, Tilișca⁴⁵, Porumbenii Mari⁴⁶, etc. mai puțin reprezentate fiind descoperirile de piese izolate precum la: Pănade⁴⁷, Batoș⁴⁸, Călugăreni⁴⁹, Păsăreni⁵⁰ (fig. 3). Se cunoaște un singur caz de apariție a unei piese de fier în cadrul unui depozit de bronzuri la Șomartin⁵¹ și nu este semnalată prezența acestora la descoperirile cu caracter funerar.

Deși cele peste 400⁵² de puncte în care au fost înregistrate descoperiri arheologice ar putea indica posibilitatea unei bogate informări, analiza acestor surse reduce foarte mult posibilitatea exploatării lor informaționale. Pentru a stabili cu mai multă precizie stadiul atins astăzi de cercetarea arheologică a perioadei timpurii a epocii fierului în spațiul transilvan am luat în considerare: amploarea obiectivelor și a săpăturilor, relevanța materialului descoperit și valorificarea acestuia. Aceste criterii delimitează cinci categorii de informație pe care le vom prezenta în ordinea importanței lor:

1. Prima categorie am considerat a fi reprezentată de cercetările arheologice sistematice desfășurate de-a lungul mai multor campanii, cu un număr mare de secțiuni, cu mai multe niveluri de locuire cu un material arheologic sugestiv, precum și punerea acestuia în circuitul științific. Obiectivul arheologic care se apropie cel mai mult de aceste criterii este așezarea fortificată de la Teleac⁵³. Mărimea acesteia (30 de hectare) și cercetarea timp de mai mulți ani prin cizinci de secțiuni în urma cărora au fost depistate trei niveluri de locuire și un bogat material arheologic îi asigură până la această dată calitatea de cea mai mare așezare a acestei perioade din Transilvania.

2. O a doua categorie am considerat că sunt cercetările de mai mică amploare care fie prin numărul redus de secțiuni fie prin materialul descoperit

40. I. Andrițoiu, *Apulum*, XVI, 1976, p. 394.

41. Rep. Arh. Mureș, p. 256, nr. LXXXVI.1.

42. Catalogul descoperirilor numerelor: 1, 25, 32, 46, 75, 85, 150, 152, 163, 183, 218.

43. V. Vasiliev, I. Al. Aldea, H. Ciugudean, *Civilizația*, p. 44-58.

44. Z. Székely, *Așezări*, p. 24-25.

45. N. Lupu, *Tilișca*, p. 60.

46. Z. Székely, *Așezări*, p. 34.

47. N. Boroffka, *Apulum* XXIV, 1987, p. 70, nr. 20.

48. Rep. Arh. Mureș, p. 65, nr. IX.1.C.

49. Rep. Arh. Mureș, p. 122, nr. XXX.2.d.

50. Rep. Arh. Mureș, p. 195, nr. LXI.1.A.C.

51. M. Petrescu-Dâmbovița, *Depozite*, p. 146.

52. Această sumă a rezultat adăugând la cele 315 puncte și localitățile unde s-au descoperit depozitele de bronzuri.

53. V. Vasiliev, I. Al. Aldea, H. Ciugudean, op. cit. p. 23.

mai puțin relevant aparțin mai degrabă categoriei sondajelor⁵⁴ (fig. 4). Deși importante prin observațiile stratigrafice (așezarea de la Mediaș)⁵⁵ sau prin materialul descoperit (așezările de la Reci și Cernatu)⁵⁶, aceste locuri rămân totuși puțin cercetate. În ultimii 20 de ani sondaje ample s-au efectuat mai ales la fortificațiile⁵⁷ de la Bozna, Ciceu-Corabia, Dej, Subcetate și Sona. O anumită nunțare în cadrul celei de a doua categorii trebuie făcută între cercetările menționate mai sus și cele cu caracter de verificare a căror rezultate sunt limitate la sumare mențiuni.

3. O altă categorie este reprezentată de săpăturile a căror obiectiv principal vizează o altă epocă descoperindu-se și niveluri de locuire sau materiale de factură hallstattiană timpurie (fig. 4). Această situație este consemnată în 27 de localități, dar numai la trei dintre ele: Tilișca⁵⁸, Ranta⁵⁹ și Lechința⁶⁰ materialul hallstattian este publicat, în celelalte cazuri având de-a face cu simple mențiuni.

4. Un număr mai mic de săpături sunt efectuate în scopul salvării unor obiective descoperite întâmplător, în care condițiile specifice nu au permis observații de ordin stratigrafic (fig. 4).

5. Majoritatea localităților (peste 160 de puncte) în care figurează materiale arheologice aparținând hallstattului timpuriu, au fost consemnate în urma unor periegeze sau descoperiri întâmplătoare (fig. 4).

În privința celor 86 de depozite de bronzuri, trebuie menționat că toate sunt rezultatul unor descoperiri întâmplătoare.

În situația relevată mai sus orice încercare de prezentare a perioadei de început a epocii fierului în spațiul intracarpatic, trebuie să țină cont de insuficiența cunoașterii acestei perioade în actualul stadiu al cercetării.

CATALOGUL DESCOPERIRILOR

1. **Abrud**, jud. Alba a) În punctul „Somai” s-a descoperit un lanț masiv de aur, databil la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului. / Rep. Arh. Alba, p. 19, nr. 1. 2. b) Pe teritoriul localității s-a descoperit o brățară de aur cu capete semilunare, probabil din aceeași epocă. / M. Roska, *Repertorium*, p. 12, nr. 3; D. Popescu, *Materiale II*, 1956, p. 216, Rep. Arh. Alba, 1995, p. 19, nr. 11.

2. **Adrian**, com. Gurghiu, jud. Mureș. Dintr-un punct neprecizat de pe teritoriul comunei provine un ciocan de bronz, databil la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului. / I. Berciu, Al. Popa, *Apulum XVI*, 1967, p. 78-79, fig. 2/16, a, b, c; Al. Popa, Marisia, V. 1975, p. 16; Rep. Arh. Mureș, p. 143, nr. XLI.2.

3. **Agrișteu**, com. Bălașușeri, jud. Mureș. Sub „Dealul Cetății” au fost descoperite, în urma unui sondaj, fragmente ceramice hallstattiene. / Gh.

54. Am folosit aprecierea autorilor asupra calității săpăturii.

55. E. Zaharia, *Dacia N.S.* IX, 1965.

56. Z. Székely, *Așezări*.

57. V. Vasiliev, *Fortifications*.

58. N. Lupu, *Tilișca*, p. 54-61.

59. D. și T. Berciu, *Apulum*, II, 1964, p. 14-17.

60. D. Popescu, *Dacia II*, 1925, p. 304-344.

Baltag, E. Amlacher, AIIA, XXVIII, 1987-1988, p. 98; Rep. Arh. Mureș, p. 74, nr. XII. 2. 13.

4. **Aiton**, jud. Cluj. a) În punctul „Deasupra Morii”, în urma cercetării de suprafață (1969, 1974), au fost culese fragmente ceramice, databile în Hallstatt-ul timpuriu (Mz. Aiton). / M. Blăjan, T. Serghi, Sargetia, XIII, 1977, p. 140; Rep. Arh. Cluj, p. 22, nr. 4. b) în punctul „La Cînepi” s-au găsit fragmente ceramice, databile în Hallstatt-ul timpuriu (Mz. Aiton). / Rep. Arh. Cluj, p. 23, nr. 10.

5. **Aiud**, jud. Alba. a) În punctul „Dîmbul Cocoșului” a fost semnalată descoperirea unui celt de bronz (Mz. Aiud, inv. 751), databil în Bz. D/Ha A. / M. Roska, *Repertorium*, p. 188, nr. 25; Rep. Arh. Alba, p. 21, nr. 3. b) În punctul „Microraion III”, lucrările edilitare (1968-1973) au dus la descoperirea unor gropi și bordeie, conținând fragmente ceramice și piese întregibile, aparținând perioadelor Bz. D sau Ha A. / H. Ciugudean, Apulum, XVI, 1978, p. 40, fig. 2/2, 3, 6, 7; Apulum, XXXI, 1994, p. 60, fig. 1/1-3; Rep. Arh. Alba, p. 20, nr. 3.1.

6. **Aiudul se Sus**, jud. Alba. La ieșirea din localitatea spre Marginea, cu ocazia unor cercetări de suprafață, au fost găsite fragmente ceramice de factură hallstatt-iană timpurie. / Rep. Arh. Alba, p. 27, nr. 4.1.

7. **Alba Iulia**, jud. Alba a) În punctul „Platoul romanilor” au fost descoperite fragmente ceramice atribuite Hallstatt-ului timpuriu. / Rep. Arh. Alba, p. 29, nr. 8. b) Din puncte neprecizate topografic provin câteva piese de bronz: o toartă de vas, un pandativ compus din verigi, piese în formă de securi miniaturale și o fibulă de tip „ochelari” (Mz. Alba Iulia). / T. Soroceanu, Acta MN, X, p. 498; D. Popescu, Materiale, II, 1956, p. 806; Rep. Arh. Alba, p. 29, nr. 8.

8. **Aluniș**, jud. Mureș. În punctul „Cimitirul Reformat” a fost descoperit în 1950 un mormânt de inhumatie din epoca fierului, conținând: 1 vas, 2 ulcioare și resturi osteologice. / Rep. Arh. Mureș, p. 46, nr. IV. 1. F.

9. **Apahida**, jud. Cluj. În punctul „Chibaia” s-a descoperit o urnă bitronconică, conținând oase arse, databilă în epoca timpurie a fierului. / Rep. Arh. Cluj, p. 31, nr. 23.

10. **Apața**, jud. Brașov. Dintr-un punct neprecizat provin fragmente ceramice și resturi de chirpic. / Rep. Arh. Brașov, p. 74, nr. 1.

11. **Apold**, jud. Mureș în punctul „După grădini” s-a descoperit ceramică hallstatt-iană canelată și cu luciu metalic. / G. Baltag, E. Amlacher, AIIA, 1987-1988, p. 4-6; Rep. Arh. Mureș, p. 47, nr. v. 1.13 (pl. XXI/1-4).

12. **Ardeu**, com. Balșa, jud. Hunedoara. În punctul „Cetățuia” au fost găsite întâmplător fragmente ceramice, databile în Hallstatt-ul timpuriu / I. Andrițoiu, Sargetia, XIV, 1979, p. 16, nr. 3, (pl. V, 2).

13. **Asinip**, com. Lopadea Nouă, jud. Alba. La marginea satului, în punctul „Săliște” s-au descoperit fragmente ceramice în Hallstatt-ul timpuriu. / Rep. arh. Alba, 1995, p. 58-61, nr. 11.6.

14. **Aurel Vlaicu**, com. Geoagiu, jud. Hunedoara. În punctul „Izvorul Rece”, în urma unei periegeze (1978) au fost găsite materiale arheologice databile în Hallstatt-ul timpuriu, constând din fragmente ceramice și bucăți de chirpic cu impresiuni, provenite de la nuiiele, I. Andrițoiu, Sargetia, XIV, 1979, p.

16, nr. 2.

15. **Aurel Vlaicu**, aparține Sighișoarei, jud. Mureș. În punctul „Saivane” au fost semnalate, încă din anii, 50 - 60, de A. Mureșan, mărturii arheologice din Hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Mureș, p. 237, nr. LXXVII 3.C.

16. **Baciu**, jud. Cluj a) În zona pârâului Nădaș, în urma unor lucrări edilitare, au fost descoperite fragmente ceramice, databile în Ha B. / Z. Kalmar, Gh. Lazarovici, Acta MN, XXII-XXIII, 1985-1986, p. 726; Rep. Arh. Cluj, p. 42, nr. 5. b) În punctul „Strada Nouă”, în urma unui sondaj (1984), au fost descoperite două locuințe cu vetre, două gropi, conținând resturile scheletice a doi copii ușor chiriciți și un pavaj de pietre de râu. / Z. Kalmar, SCIVA, 38, 2, 1987, p. 166-174; Rep. Arh. Cluj, p. 42, nr. 3.

17. **Band**, Jud. Mureș. a) La liziera pădurii, în punctul „Cioncaș”, în urma unor cercetări de teren (V. Lazăr, 1988), au fost descoperite numeroase fragmente ceramice hallstatt-iene. / Rep. Arh. Mureș, p. 60, nr. VII. 1.F. (pl. LXX/ 1-2, 2, 9). b) De pe teritoriul comunei provine un depozit de vase (17 piese), descoperit în 1914, recuperat, probabil din morminte databile în Hallstatt-ul timpuriu (MNIT, II, 9739-9757). / K. Horedt, St. și Com. Sibiu, 13, p. 152, 157, nr. 4; Rep. Arh. Mureș, p. 57, nr. VIII. 1.2.

18. **Batoș**, jud. Mureș. Fără precizări topografice sunt menționate fragmente ceramice, mărgelile din pastă de sticlă (Mz. Brukenthal), 3 brățări de bronz și un vârf de lance de fier (Mz. Târgu Mureș), databile în Ha B. / M. Petică, Marisia VII, 1977, p. 462 (pl. LXVI); V. Lazăr, Marisia XV-XXII, 1992, p. 40, nr. 1; Rep. Arh. Mureș, p. 65, nr. IX 1.c.

19. **Brădeni**, com. Moldovenești, jud. Cluj. a) În punctul „Apa Sărată” a fost identificată o așezare din Hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Cluj, p. 48, nr. 4. b) Din teritoriul satului, fără precizări topografice, provine un celt cu „arcadă” databil în Bz D/Ha A. / M. Petrescu-Dîmbovița, *Depozite*, 1977, p. 126, pl. 299/ 12; Rep. Arh. Cluj, p. 48, nr. 5. c) Lângă movila „Dâmb”, cu prilejul unor lucrări edilitare, a fost descoperită o fibulă în formă de arcuș de vioară și un ac de bronz, ambele databile în Ha B. / Z. Milea, SCIV, 19, 1968, p. 513 - 516; SCIV 21, 1970, p. 153; Rep. Arh. Cluj, p. 47, nr. 1.

20. **Băgaciu**, com. Sic, jud. Cluj. De pe teritoriul satului, în urma unei periegeze (I. Ferenczi și A. Vincze, 1963) au fost găsite fragmente ceramice aparținând Hallstatt-ului timpuriu. / Rep. Arh. Cluj, p. 49.

21. **Bălcaciu**, com. Jidvei jud. Alba. Dintr-un punct neprecizat provin fragmente ceramice cu proeminențe din prima epocă a fierului. Rep. Arh. Alba, p. 53, nr. 17,2.

22. **Bedeni**, com. Goldești, jud. Mureș. Fără precizări topografice se menționează un celt, de bronz de tip transilvănean, databil în Ha A. / Rep. Arh. Mureș, p. 131, nr. XXXIV. 4.6

23. **Beia**, jud. Brașov. Pe teritoriul satului este menționată o fortificație din prima epocă a fierului. / K. Horedt, Problemele Muzeului Cluj, 1960, p. 181; Rep. Arh. Brașov, p. 74, nr. 3.

24. **Berghin**, jud. Alba. a) Din puncte neprecizate provin diverse piese de bronz databile în epoca bronzului sau epoca fierului. / Rep. Arh. Alba, p. 54, nr. 19.1. b) În vatra satului, cercetările de suprafață au dus la identificarea unei așezări, aparținând Hallstatt-ului timpuriu. / I. Aldea, E. Staicovici, N. Blăjan,

Apulum VXIII, 1980, p. 151; Rep. Arh. Alba, p. 55, nr. 29.4.

25. **Biia**, com., jud. Alba. a) În punctul „Rădac” au fost descoperite întâmplător vase de factură hallstatt-iană. / Rep. Arh. Alba, p. 51, nr. 21.2. b) De pe teritoriul comunei, provin: o brățară masivă de aur cu capete semilunare, 4 verigi dintr-un lanț de aur, databile la sfârșitul epocii bronzului și început de Hallstatt. / V. Pârvan, *Getica*, p. 330, 339; D. Popescu, *Materiale II*, 1959, p. 216; *Enciclopedia Arheologică a României*, p. 120; Rep. Arh. Alba, p. 58-59, nr. 21.

26. **Bârcea Mare**, jud. Hunedoara. Între șosea și râul Cerna, în urma unei periegeze (V. Lazăr, I. Andrițoiu, 1978), au fost adunate fragmente ceramice hallstatt-iene. / I. Andrițoiu, *Sargetia*, XIV, 1979, p. 12-19, nr. 6.

27. **Blaj**, jud. Alba. În urma unui sondaj, în „Pădurea Vezii” au fost descoperite două brățări-apărători de bronz, databile în Ha B (Mz. Blaj). / Rep. Arh. Alba, p. 58, nr. 23.3.

28. **Blandiana**, com. Cîrna, jud. Alba. Cu ocazia unor lucrări edilitare au fost descoperite fragmente ceramice hallstatt-iene (Mz. Alba Iulia). / Rep. Arh. Alba, p. 61, nr. 24.5.

29. **Bobîlna**, jud. Cluj. În punctul „Dealul Bobîlna” au fost semnalate urme de fortificație, datând din Hallstatt-ul timpuriu, precum și fragmente ceramice din aceeași epocă. / Rep. Arh. Cluj, p. 55, nr. 1.

30. **Bod**, jud. Brașov. În urma unei cercetări de teren (Fl. Costea 1978), în raza localității au fost descoperite fragmente ceramice canelate. / Rep. Arh. Brașov, p. 74, nr. 5.

31. **Bodoc**, juds. Covasna. Pe partea stângă a văii Oltului, la o altitudine de aproximativ 1.000 de m, pe un platou numit „Vârful Comorii”, sondeajele realizate de K. Horedt în 1950 au identificat o fortificație triplă, în zona de NV-SE și un singur val în restul platformei. Valul conține un zid sec din piatră și urme de calcinare, probabil de la o palisadă. În interiorul fortificației a fost identificat un nivel subțire de cultură, conținând fragmente ceramice, databile în Hallstatt-ul timpuriu. / K. Horedt, *Problemele Muzeului Cluj*, 1960, p. 180.1.

32. **Bogata De Sus**, com. Vad, jud. Cluj. În punctul „Ogradesa” este menționată descoperirea întâmplătoare a unui vas de bronz, conținând o verigă de bronz, și a două mici verigi de aur. Acestea au fost datate în Bz D/Ha A. / M. Roska, *Repertorium*, p. 207, nr. 11; Rep. Arh. Cluj, p. 52, nr. 2.

33. **Boju**, com. Cojocna, jud. Cluj. Pe platoul numit „Straja Mare” au fost descoperite accidental, în 1944, fragmente ceramice databile în Hallstattul timpuriu. / Rep. Arh. Cluj, p. 60, nr. 2.

34. **Bozna**, com. Agrij, jud. Sălaj. La 1,5 km de sat, pe colina numită „Vranița Boznei”, sondeajele efectuate, începând cu anii '60 (Șt. Ferenczi, M. Macrea), 1984 (E. Laka) și 1988-1989, au identificat o așezare fortificată, în zona mai accesibilă din N și NE, cu val, șanț și palisadă. În interiorul fortificației au fost descoperite resturile a trei locuințe de formă aproximativ ovală, numeroase fragmente ceramice, bucăți de chirpic, pietre de măcinat și oase de animale. S-a apreciat că această așezare fortificată a avut doar o funcție de refugiu și a fost utilizată în decursul perioadelor Ha B₂-Ha C. / V. Vasiliev, *Fortifications*, 1995, p.

61-62.

35. **Brașov**. a) În urma unor cercetări de teren (Fl.Costea, I.Munthiu 1984), în incinta Institutului de Cercetare a Sfeclei și Cartofului, au fost descoperite fragmente ceramice databile în Ha A-Ha B. /Rep. Arh. Brașov, p. 74. b) În punctul „Cetatea”, pe dealul Pățicel, în urma unor sondaje, a fost identificată o fortificație, constând din val și șanț, plasat în zona nordică a platoului. În interiorul fortificației au fost descoperite puține fragmente ceramice, databile în epoca timpurie a fierului. /D.Popescu, Dacia, VII, 1963, p. 576; A.D.Alexandrescu, I.Pop, Materiale, IX, p. 161-167; Rep. Arh. Brașov, p. 74, nr. 7 c) în punctul „Măgurele”, în urma săpăturilor sistematice din așezarea postromană, a fost identificată și o așezare hallstatt-iană. /Rep. Arh. Brașov, p. 75, nr. 9.

36. **Brâncovenești**, jud. Mureș. În malul pârâului de la „Cetatea Fetei”, s-au descoperit întâmplător două situle de bronz de tip Kurd, databile în Ha A, (MNIT, IV, 1874-1875). /V.Pârvan, *Getica*, p. 309,; M.Roska, *Repertorium*, p. 167, nr. 123; I.Nestor, Stand, p. 137, nota 545; M.Rusu, Dacia, VIII, 1963, p. 47-48; M.Petrescu Dâmbovița, *Depozite*, p. 86 (pl. 124/1-2, 232); Rep. Arh. Mureș, p. 84, nr. XVI. 1. D.

37. **Bunești**, jud. Brașov. În punctul „Hessengrawen”, în urma unui sondaj din 1886, a fost descoperit un „vas din prima epocă a fierului” (Mz. Gimnaziului din Sighișoara). /M.Rusu, Dacia, VII, p. 207; Rep. Arh. Brașov, p. 75, nr. 11.

38. **Cașva**, com. Gurghiu, jud. Mureș. Dintr-un punct fără precizări topografice, provine o urnă cenușie databilă în epoca timpurie a fierului (Mz. Târgu Mureș, inv. 2939). Rep. Arh. Mureș, p. 143, nr. XLI. 3. A. 6.

39. **Cața**, jud. Brașov în cursul unor cercetări de teren, în raza localității au fost descoperite fragmente ceramice, databile în Ha A-B. /Rep. Arh. Brașov, p. 76, nr. 13.

40. **Călan**, jud. Hunedoara. Pe terasa Streiului au fost descoperite întâmplător, în 1976, un vârf de lance decorat, databil în Hallstatt-ul timpuriu (Mz. Deva, inv. 23796). /I.Andrișoiu, Sargeția, XIV, 1979, p. 21, nr. 12 (pl. VI, 13)

41. **Călugăreni**, com. Eremitu, jud. Mureș a) Fără precizări topografice, se menționează un vârf de săgeată de fier, datată de M. Rusu în Ha A, și de A. Zrinyi în Ha B₂ / M. Roska, *Repertorium*, p. 182-183, nr. 235; Rep. Arh. Mureș, p. 122, nr. XXX.2.d. b) Din raza localității, provin și fragmente de la o urnă, databilă în prima epocă a fierului (Mz. Târgu Mureș, inv. 96). / Rep. Arh. Mureș, p. 122, nr. XXX. 2. e.

42. **Cămărașu**, jud. Cluj. Pe fostul domeniu Kemeny sunt menționate „urme hallstattiene” (Mz. Cluj, inv. 39 06-3921). / M. Roska, *Repertorium*, p. 234, nr. 29; Rep. Arh. Cluj, p. 83, nr. 2.

43. **Cenade**, jud. Alba. Din puncte diferite de pe teritoriul comunei se semnalează fragmente ceramice hallstatt-iene (Mz. Sighișoara) / I. Mitrofan, Acta MN, IX, 1972, p. 45; N. Blăjan, C. Togan, Acta MP, II, 1078, p. 48-49; Rep. Arh. Alba, p. 68, nr. 32.1.

44. **Cernatu**, jud. Covasna. În capătul nordic al comunei Cernatu de Sus, pe platoul unui bot de deal, cunoscut sub denumirea de „Vârful Ascuțit”, a fost sondată (1961) și cercetată (1963, Z. Székely) o așezare fortificată cu șanț și

val, în cele două zone mai accesibile (E și V). În zona delimitată de fortificație s-a constatat existența unui singur nivel hallstatt-ian, suprapus de un nivel Latène. Locuirii hallstatt-iene îi aparțin: 6 bordeie și un plan circular și dreptunghiular, vetre circulare făcute, precum și o mare cantitate de ceramică neagră cu caneluri. Au mai fost descoperite două fibule de tip Peschiera și piese de bronz și fier: cuțit curb de fier, daltă de fier cu două aripioare, 12 bare de fier (din care 4 întregi) și un vârf de lance de bronz. Au mai fost găsite prășnele de lut, 2 discuri care imită roata unei căruțe, o lingură de turnat, un fragment de ac cu cap conic de bronz și o mârgea tubulară. Așezarea a fost datată în Ha B. / Z. Székely *Așezări*, 1966, p. 17-28.

45. **B. Cetatea de Baltă**, jud. Alba. În locul numit „Sub Coastă”, la 100-150m de locul descoperirii depozitului, a fost documentată o așezare hallstattiană. / V. Pepelea, *Acta MN*, X, 1973, p. 517; *Rep. Arh. Alba*, p. 70, nr. 36.3.

46. **Cetea**, com. Galda de Jos, jud. Alba. Din puncte neprecizate de pe teritoriul localității provin: a) brătară de aur, databilă în Bz D – Ha A (MIR. 1943/439). / M. Roska, *Dolg.*, 6, 1915, 12; D. Popescu, *Materiale II*, 1956, p. 212; M. Rusu, *Acta MN*, IX, 1972, p. 45. b) diferite piese de bronz: topor cu disc (Mz. Sibiu, inv. 106/1209-1247), brătară răsucită, lance, 3 celturi, placă ornamentală, fibulă, fragmente de unelte, mârgea; piese databile în Ha B. / M. Roska, *Repertórium*, p. 54, nr. 9; M. Rusu, *Dacia*, VII, 1963, p. 208, nr. 9; M. Petrescu Dîmbovița. *Depozite*, p.127-129.

47. **Cheile Turenilor**, jud. Cluj. a) Pe terasa numită „Poderei” au fost efectuate, în anii 1985-1988, săpături de salvare (Gh. Lazarovici, Z. Kalmar). Au fost identificate peste 53 de complexe de locuire, de la neolitic la a doua epocă a fierului. Hallstatt-ului timpuriu îi aparțin puține fragmente ceramice canelate. / *Rep. Arh. Cluj*, p. 98, nr. 1.9. b) Din punctul „Peștera Amatorilor” au fost adunate fragmente ceramice hallstatt-iene. / Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, *Acta MN*, XXII-XXIII, 1985-1986, p. 732-736; *Rep. Arh. Cluj*, p. 96, nr. 1.9.

48. **Cicău**, jud. Alba. În NV satului, în punctul „Săliște”, a fost documentată o întinsă așezare preistorică. Săpături sistematice (1969-1973, I. Winkler și colaboratorii, pe lângă alte materiale preistorice, au scos la iveală și fragmente ceramice aparținând epocii hallstatt-iene. / H. Ciugudean, *Apulum*, XIV, 1976, p. 14; J. Winkler, M. Takács, *Apulum*, XVIII, 1980, p. 23-29; *Rep. Arh. Alba*, p. 59, nr. 39.2.

49. **Ciceu Corabia**, jud. Bistrița-Năsăud. La 1 km ENE de sat, pe colina Măgura, a fost menționată în literatura de specialitate, încă de la începutul secolului, prezența unei fortificații. În urma descoperirii, în 1968, în așezare a unui depozit de 42 de piese de bronz (date în Ha, B₁-B₂), au fost organizate mai multe campanii de sondare (1969, 1970. Șt. Ferenczi; 1976, 1977, V. Vasiliev). Astfel, în urma sondajelor a fost documentată prezența, în zona de NV a colinei, a unui sistem de fortificație realizat în două faze; primei faze îi aparțin resturile incendiate ale unei palisade, iar zona fazei a doua un val de aproximativ 160 m lungime, cu zid sec și palisadă. În de aproximativ 30 ha, delimitată de pante abrupte și fortificație, au fost descoperite 2 locuințe de suprafață cu vatră, numeroase fragmente ceramice și oase de animale, precum și trei fragmente de bronz, greu de definit. S-a apreciat că așezarea a funcționat pe

parcursul perioadei Ha B₂ - Ha C. / V. Vasiliev, *Fortifications*, 1995, p. 29-102.

50. **Cineșor**, jud. Brașov. În incinta castrului roman, în cursul săpăturilor de salvare din 1987-1988, au ieșit la iveală și fragmente ceramice databile în Hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Brașov, p. 76, nr. 14.

51. **Cipău**, com. Iernut, jud. Mureș. a) În zona actualului cimitir a fost documentată o așezare hallstatt-iană. / N. Vlassa, Acta MN, II, 1965, p. 29, nr. 139; Rep. Arh. Mureș, p. 160, nr. XLVII.2.H. b) În punctul „Dîlmă”, în urma unui sondaj (N. Vlassa, 1951), a fost semnalată existența unui strat de cultură în care, printre materiale Criș, Coțofeni, Wietenberg, au ieșit la iveală și fragmente ceramice, aparținând Hallstatt-ului timpuriu. / N. Vlassa, Materiale, VI, 1959, p. 450, fig. 5/2, 4 10-12, 23); V. Lazăr, Marisia, XV-XXII, 1992, p. 38; Rep. Arh. Mureș, p. 155, nr. XLVII.2.B. c) În punctul „Gîrle” a fost documentată o așezare cu mai multe orizonturi culturale printre care apar sporadic fragmente ceramice hallstatt-iene. / N. Vlassa, Acta MN, II, 1965, p. 31, nr. 13.1; V. Lazăr, Marisia, XV-XXII, 1992, p. 38; Rep. Arh. Mureș, p. 157-158, nr. XLVII.2.E. d) În punctul „Hidro”, în urma unor lucrări edilitare, s-au descoperit fragmente ceramice, aparținând Hallstatt-ului timpuriu (Mz. Mureș). / N. Vlassa, Acta MN, II, 1965, p. 29, nr. 13d, V. Lazăr, Marisia, XV-XXII, 1992; rep. Arh. Mureș, p. 160, nr. XLVII.2.1

52. **Cisteiul de Mureș**, com. Ocna Mureș, jud. Alba. În grădina lui Macarie Teodor s-a descoperit accidental, în 1964, un cuțițaș curb de bronz, databil în Bz. D -Ha A (Mz. Aiud) . / Rep. Arh. Alba, p. 79, nr. 42.2.

53. **Ciugud**, jud. Alba. Din punctul „Goneți” provin fragmente ceramice, databile în Hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Alba, p. 77, nr. 42.1.

54. **Ciumbrud**, jud. Alba. a) Din punctul „Bokk-Pista”, în urma unor periegeze (J. Winkler și H. Ciugudean, 1970), a fost identificat un bordei hallstatt-ian și vase de mari dimensiuni aparținând aceleiași epoci. / H. Ciugudean, Apulum, XVI, 1978, p. 48, fig. 5/87; L. Chițu, A. Borda, Apulum, X, p. 79, nr. 46.4. b) La ieșirea din localitatea spre Sîncrai, în urma lucrărilor agricole (1969), a fost descoperit un celt de bronz cu plisc, databil în Ha B₂ (Mz. Aiud). / L. Chițu, J. Winkler, A. Borda, Apulum, X, 1972, p. 701; Rep. Arh. Alba, p. 80, nr. 46.5.

55. **Ciunga**, com. Uioara de Jos, jud. Alba. În punctul „Gruicul de la Ciungă” a fost descoperit, întâmplător, un celt de bronz, databil în Ha B. / H. Ciugudean, Apulum, XVI, 1978, p. 48, fig. 6/5.

56. **Cîmpenești**, com. Apahida, jud. Cluj. Pe malul stîng al Văii Feiurdului, în urma unor lucrări de amenajare a drumului (1988), au fost descoperite fragmente ceramice din Hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Cluj, p. 115, nr. 1.

57. **Cluj** a) În punctul „Calvaria”, în incinta fortificației medievale, au fost descoperite și urme de locuire hallstatt-iană. / Rep. Arh. Cluj, p. 119, nr. 1. b). Din cartierul Mănăstur, din punctul „Dealul Gol”, au fost culese fragmente ceramice hallstatt-iene timpurii. / Rep. Arh. Cluj, p. 102, nr. 2. c) Pe terasa de sud a Văii Becașului, în punctul „La iepure”, în urma lucrărilor agricole, s-au descoperit gropi, conținând urme de arsură și fragmente ceramice de factură

hallstatt-iană timpurie. / Rep. Arh. Cluj, p. 138, nr. 62.

58. **Coasta**, com. Bontida, jud. Cluj. În centrul localității, în grădina lui M. Tintă, în urma săpăturilor arheologice din 1988 (V. Vasiliev, Z. Kalmar, S. Cociș), au fost descoperite materiale arheologice preistorice, printre care și fragmente ceramice, aparținând Hallstatt-ului timpuriu. / Rep. Arh. Cluj, p. 154, nr. 1.

59. **Comana de Jos**, jud. Brașov. Pe „Dealul Slătinei” și „Dealul Heleșteului”, în urma unor sondaje, au fost identificate două așezări aparținătoare Hallstatt-ului timpuriu. / I. Florea, I. Ciupea, *Comana de Jos*, 1980, p. 21, 33, 60, pl. 24/9-10.

60. **Copradea**, com. Apahida, jud. Cluj în hotarul satului s-a descoperit, întâmplător, o fibulă databilă la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului. / Rep. Arh. Cluj, p. 168, nr. 3.

61. **Crăciunești**, com. Băița, jud. Hunedoara. În „Peștera cu trei intrări”, în urma unui sondaj (I. Andrițoiu, M. D. Lazăr, C. Avram, 1976), a fost identificat un strat subțire de locuire hallstatt-iană. / I. Andrițoiu, *Sargetia*, XIV, 1979, p. 21-22, nr. 16; *Apulum*, XVI, p. 56-71 (pl. II/10, 14. III/2,3,5).

62. **Cristești**, jud. Mureș. De pe teritoriul localității un celt de tip transilvan, databil în Hallstatt-ul timpuriu (Mz. Mureș, inv. 2582). / M. Rusu, *Sargetia*. IV, 1966, p. 35, nr. 43; Rep. Arh. Mureș, p. 100, nr. XXV.1.9.

63. **Cucerdea**, jud. Mureș. a) În prelungirea dealului Podeiului, pe terenul de deasupra fermei zootehnice, a fost identificată o așezare hallstatt-iană. b) În „Via lui Turcu” a fost descoperit un bordei hallstatt-ian. c) În punctul „Podei”, în urma arăturilor, a ieșit la suprafață un cimitir de incinerare în urnă, databil în Hallstatt-ul timpuriu. / N. Vlassa, *Acta MN*, 1965, p. 24, nr. 7; Fl. Grigorescu, *Marisia*, VI, 1975, p. 690; V. Lazăr, *Marisia*, XV-XXII, 1992, p. 38; Rep. Arh. Mureș, p. 109, nr. XXVI.1.D.

64. **Cuci**, jud. Mureș. În punctul „Berc”, în urma unor sondaje (D și I. Berciu, 1943), au fost descoperite fragmente ceramice preistorice, printre care și unele de factură hallstatt-iană timpurie. / D. și I. Berciu, *Apulum*, II, p. 20-22; V. Vasiliev, *Acta MN*, XII-XIII, p. 20, nota 4; Rep. Arh. Mureș, p. 112, nr. XXVII.1.E.

65. **Cugir**, jud. Alba. În punctul „Pârâul Gugului”, în afara depozitului descoperit, s-au mai găsit și trei vase, databile în Ha A1 (Muzeul Alba Iulia). / M. Petrescu Dîmbovița, *Depozite*, p. 91; H. Ciugudean, *Apulum*, XXXI, 1994, p. 62, 70; Rep. Arh. Alba, p. 87, nr. 57.8.

66. **Cut**, com. Cîlnic, jud. Alba. Pe platoul care duce spre „Fîntîna Dîrgului”, în urma unei periegeze (Al. Aldea, 1968), au fost adunate fragmente ceramice, databile în hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Alba, p. 89, nr. 60.1.

67. **Dacia**, jud. Brașov. La ieșirea din sat s-au descoperit pe arătură numeroase fragmente ceramice canelate, databile în Ha A-B, și o mare cantitate de lipitură (materiale aflate la Șc. Gen. Jibert). / Rep. Arh. Brașov, p. 79, nr. 28.

68. **Daia**, com. Apold, jud. Mureș. a) Între valea laterală a Târnavei Mari, Albești și Daia, pe un deal abrupt, în punctul „Cetățuia”, există urmele unei fortificații de formă ovală, neregulate (lungimea 120-135m, lățimea 55-60m). Roska, *Repertorium*, p. 257, nr. 57; K. Horedt, *Studii*, II, 1949, 1, p. 142; N.

Vlassa, Șt. Dănilă, Apulum, VI, 1967, p. 46; Gh. Baltag, Marisia, IX, 1979, p. 103-104, pl. LXIII/1, LXIV/1-4, LXV/2-3; Rep. Arh. Mureș, p. 49, nr. V.1.k. b) În punctul „Valea Cremenesei”, de pe arătură, au fost culese fragmentate ceramice hallstatt-iene. / D. Popescu, SCIV, 4, 19, 1968, p. 679; Rep. Arh. Alba, p. 89-90.

69. **Daneș**, jud. Mureș a) Fără precizări topografice se menționează ceramică de uz comun (vase borcan), databile în epoca finală a bronzului sau în Hallstatt-ul timpuriu (M.N.I.T., inv. P. 61770-61781). / V. Lazăr, Marisia, XV-XXII, 1992, p. 40; Rep. Arh. Mureș, p. 115, nr. XXVIII.1.A.c. b) Din raza comunei sunt menționate: o spadă, o seceră și un celt de tip transilvan, piese databile la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului (Mz. Brukenthal, inv. 10061. / M. Roska, *Repertorium*, p. 251, nr. 58; A. D. Alexandrescu, Dacia, X, 1966, p. 189, nr. 299; T. Bader, PBF, IV, 2, 1991, p. 168, nr. 420. Rep. Arh. Mureș, p. 115, nr. XXVII.1.A.2.

70. **Deda**, jud. Mureș. Din localitate este menționat un celt de tip transilvan, databil în Hallstatt-ul A. (Mz. Târgu Mureș, inv. 2742). / I. Marțian, Rep., p. 17, nr. 224; M. Rusu, Sargetia, IV, p. 20, nr. 51, p. 36, nr. 51; Rep. Arh. Mureș, p. 119, nr. XXIX.1.A.b.

71. **Dej**, jud. Cluj. În punctul „Dealul Rozelor” este menționată în literatura de specialitate prezența unei fortificații. În același punct, în 1956, au fost descoperite accidental 7 vase, iar săpăturile sistematice din anii 1989-1991 au adus precizări asupra valului și șanțului de apărare, au descoperit trei locuințe de suprafață și o groapă rotundă, precum și fragmente ceramice. Această fortificație și nivelul de locuire surprins au fost datate în Ha B – Ha C. / M. Roska, *Repertorium*, p. 66, nr. 33; K. Horedt, Probleme de Muzeografie Cluj, V, 1965, p. 8; V. Vasiliev, *Fortifications*, 1995, p. 11-32.

72. **Deva**, jud. Hunedoara. a) În zona cartierului „Bejan”, în urma unor lucrări edilitare, au fost descoperite fragmente ceramice, precum și un vas bitronconic, conținând mei carbonizat. / I. Andrișoiu, Sargetia, XI-XII, 1974-1975, p. 397, pl. I/6, II/1; Sargetia, XIV, 1979, p. 22-23, nr. 17. b) Pe str. „Depozitelor”, în urma unui sondaj, au fost identificate două bordeie, greutăți, fusaiole, fragmente ceramice și obiecte de bronz, databile în Hallstatt-ul timpuriu. / idem, Sargetia, XI-XII, 1975, p. 396-397; idem, Sargetia, XIV, 1979, p. 22, nr. 17.

73. **Dezmir**, com. Apahida, jud. Cluj. Pe un promotoriu, în punctul numit „Tăușor”, în urma unui sondaj (1963), a fost identificată o așezare hallstatt-iană. / M. Macrea, SCIV, 15, 4, 1964, p. 556; I. H. Crișan, Acta MN, I, 1964, p. 354.; Rep. Arh. Cluj, p. 185, nr. 4.

74. **Divicitorii Mici**, com. Sînmartin, jud. Cluj. Provenind din vatra satului, este amintită prezența unor fragmente ceramice de factură hallstatt-iană. / M. Roska, *Repertorium*, p. 126, nr. 141; Rep. Arh. Cluj, p. 187.

75. **Dârja**, com. Pânticeu, jud. Cluj Pe proprietatea lui H. Muncea au fost găsite întâmplător inele dintr-un lanț de aur, databil la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului. / M. Roska, *Repertorium*, p. 159, nr. 27; D. Popescu, Materiale, II, 1965, p. 228, 236; M. Rusu, Acta MN, IX, 1972, p. 45; Rep. Arh.

Cluj, p. 188.

76. **Domoșu**, com. Sîncrai, jud. Cluj. Pe un mic platou, în punctul „Vârful Turdanului”, într-o groapă, se menționează prezența unor fragmente ceramice și bucăți de chirpic, databile în Hallstatt-ul timpuriu / Șt. Ferenczi, Acta MN, X, 1973, p. 556-557.

77. **Dumbrava**, com. Ciugud, jud. Alba. Pe locul numit „Vărar”, lângă stațiunea neolitică, au fost descoperite și fragmente ceramice hallstatt-iene. / H. Ciugudean, Apulum, XIV, 1976, p. 14; Rep. Arh. Alba, p. 93, nr. 67.1.

78. **Făgăraș**, jud. Brașov. În zona dintre viaductul de peste calea ferată și combinatul chimic, în urma unor cercetări de teren (Fl. Costea, 1978) au fost descoperite fragmente ceramice hallstatt-iene. / Rep. Arh. Brașov, p. 79, nr. 31.

79. **Feldioara**, jud. Brașov. a) În incinta și în afara cetății medievale, în urma unor sondaje, au fost identificate fragmente ceramice hallstatt-iene. / D. Popescu, SCIV, 15, 4, 1964, p. 554, nr. 17; Rep. Arh. Brașov, p. 80, nr. 32. b) În gospodăria lui E. Kociș, amestecate cu fragmente ceramice din sec. III-IV, s-au identificat și cioburi de factură hallstatt-iană. / Rep. Arh. Brașov, p. 80, nr. 33.

80. **Felmer**, jud. Brașov. În punctul „Sub Mestecenii”, în urma unor periegheze (Fl. Costea, 1980, 1983), au fost adunate fragmente ceramice, databile în hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Brașov, p. 80, nr. 34.

81. **Florești**, jud. Cluj. a) Pe un promotoriu, numit „Dealul de Sus”, de pe arătură, au fost adunate fragmente ceramice, databile în Hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Cluj, p. 201, nr. 2. b) În punctul „Labu” a fost identificată o așezare preistorică cu mai multe nivele de locuire, printre care și unul hallstatt-ian timpuriu. / Rep. Arh. Cluj, p. 201, nr. 3.

82. **Folt**, com. Rapoltul Mare, jud. Hunedoara. În punctul „Sub vii”, în urma unei periegheze (I. Lazăr, I. Andrițoiu, I. Groza, C. Avram, 1978), a fost descoperită ceramică canelată, aparținând Hallstatt-ul timpuriu. / I. Andrițoiu, Sargetia, XIV, p. 23, nr. 19, pl. V/19-20.

83. **Gănești**, jud. Mureș. De aici provin, probabil, o serie de cești și străchini, databile în Hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Mureș, p. 123, nr. XXXV. 1.A.b.

84. **Gheorgheni**, com. Feleacu, jud. Cluj. Pe locul numit „Dealul Cetății”, în urma unei periegheze, au fost descoperite fragmente ceramice, databile în Ha A. / Rep. Arh. Cluj, p. 202, nr. 3.

85. **Gherla**, jud. Cluj a) La SE de oraș, pe terasa dealului numit „Șapte Cruci”, a fost identificată o așezare preistorică cu niveluri de locuire de la neolitic la epoca romană. Epocii hallstatt-iene timpurii îi aparțin o serie de fragmente ceramice, precum și un depozit de piese de bronz. / Rep. Arh. Cluj, p. 210, nr. 1. b) Dintr-un punct fără precizări topografice provin inele de aur, databile la începutul epocii fierului (M.I.C. Budapesta). / D. Popescu, Materiale, II, 1956, p. 228; Rep. Arh. Cluj, p. 210.

86. **Ghimbav**, jud. Brașov. Pe drumul național Brașov-Sibiu, în apropierea podului peste Bîrsa, în urma unor cercetări de teren (Fl. Costea, 1977), a fost identificată o așezare hallstatt-iană timpurie. Fragmente ceramice din aceeași perioadă s-au găsit și pe două terase, la 500 de m distanță de primul punct. /

Rep. Arh. Braşov, p. 80, nr. 36.

87. **Ghindari**, jud. Mureş. În punctul „Vârful Cetăţii – Várhegyesé”, în apropierea aşezării dacice, au fost găsite şi fragmente ceramice, aparţinând epocii timpurii a fierului. / Rep. Arh. Mureş, p. 134, nr. XXXVII, 1.F.

88. **Gligoreşti**, com. Luna, jud. Cluj. În zona din spatele gării, în urma unor lucrări edilitare, s-au descoperit fragmente ceramice hallstatt-iene (Mz. Târgu Mureş). / N. Vlăssă, Acta MN, II, 1965, p. 32, 39; Rep. Arh. Cluj, p. 229, nr. 1.

89. **Gogan**, com. Bahnea, jud. Mureş. a) Din zona platourilor arabile, în punctul „În Rât”, au fost culese fragmente ceramice canelate, aparţinând primei epoci a fierului. / G. Baltag, E. Amlacher, AIIA, XXVII, 1978-1988, pl. XII, 1, 2, 6, 7; Rep. Arh. Mureş, p. 56, nr. VII, 5.B.a. b) În apropierea aceluiaşi platouri, în punctul „La Silozuri”, a fost descoperită o aşezare romană, care suprapune o alta, databilă la începutul epocii fierului. / G. Baltag, E. Amlacher, AIIA, XXVII, 1978-1988, ?; Rep. Arh. Mureş, p. 56, nr. VII, 5.B.b.

90. **Gorneşti**, jud. Mureş. De pe teritoriul comunei sunt menţionate un fragment de celt cu decor şi patru vârfuri de lance, databile în Ha B₃ (Mz. Târgu Mureş). / M. Petrescu Dîmboviţa, *Depozite*, 1977, p. 156, 360, pl. 373/4-8; T. Soroceanu, E. Lako, Acta MP, 1980, p. 154; Rep. Arh. Mureş, p. 137, nr. XXXIX, 1.A.q.

91. **Goreni**, com. Batoş, jud. Mureş Pe un Platou aproape plan, în punctul „La Cruce”, în urma unui sondaj (A Zrinyi, 1967), au fost descoperite fragmente ceramice hallstatt-iene şi bucăţi de zgură de fier. / A. Zrinyi, Marisia, VI, 1976, p. 138, nr. 32a; V. Lazăr, Marisia, XV-XXII, p. 38, nr. 12; Rep. Arh. Mureş, p. 69-70, nr. IX. 3. D.

92. **Gothatea**, com. Gurasada, jud. Hunedoara. În punctul „Tincuţa” a fost descoperit accidental un vârf de lance cu nervură mediană, databil în Hallstatt-ul timpuriu. / I. Andrişoiu, Sargeţia, XIV, p. 24, nr. 20, pl. VI/13.

93. **Gura Arieşului**, com. Lunca Mureşului, jud. Alba. a) La confluenţa râurilor Arieş-Mureş, în urma unei periegheze, au fost descoperite fragmente ceramice preistorice, printre care şi o ceaşcă cu toartă supraînălţată, databilă în Hallstatt-ul timpuriu. / V. Lazăr, Apulum, XV, 1977, p. 619; Rep. Arh. Mureş, p. 105, nr. 86. 1., p. III/9-10. b) Dintr-un punct neprecizat de pe teritoriul satului, provine o lamă de spadă de bronz, databilă în Ha B₃. / M. Roska, *Repertorium*, p. 296; A.D. Alexandru, Dacia, X, 1966, p. 128-129, 174, nr. 56; Rep. Arh. Alba, p. 105, nr. 86.2.

94. **Gurghiu**, jud. Mureş. Fără precizări topografice se menţionează ca fiind descoperit aici un vas de lut, databil în Hallstatt-ul timpuriu (Mz. Târgu Mureş). / M. Roska, *Repertorium*, p. 99, nr. 52; V. Lazăr, Marisia, XV-XXII, 1992, p. 38; Rep. Arh. Mureş, p. 142, nr. XLI 1.b.

95. **Hagău**, com. Răciu, jud. Mureş. Deasupra pârâului Sărături este menţionată existenţa unei aşezări hallstatt-iene timpurii. / Rep. Arh. Mureş, p. 201, nr. LXV, G.H.

96. **Hălchiu**, jud. Braşov. În zona podului peste Bârsa, în urma unor cercetări de teren, (I. Munthiu, Fl. Costea, 1972), au fost descoperite fragmente ceramice aparţinând începutului primei epoci a fierului. / Rep. Arh. Braşov, p. 81,

nr. 38.

97. **Hărpia**, com Ciugud, jud. Alba. Lângă punctul „Cănechi” s-au descoperit fragmente ceramice canelate, databile la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului. / I.Mitrofan, Apulum, V, 1965, p. 93; Rep. Arh. Alba, p. 106, nr. 87.4.

98. **Hărman**, jud. Brașov. La poalele dealului Lempeș, în urma unor cercetări sistematice în așezarea postromană (M.Marcu, 1970), au fost cercetate și două gropi care conțineau ceramică databilă la începutul epocii fierului. Tot aici este menționată descoperirea unei bucăți de zgură de fier. /Fl. Costea, Cumidava, IV, p. 640; A.D.Alexandrescu, I.I.Pop, M.Marcu, Materiale, X, p. 321,; N.Boroffka, Apulum XXIV; p. 67 nr. 14./ Rep. Arh. Brașov, p. 81, nr. 4.

99. **Hoghiz**, jud. Brașov. În punctul „Dealul Cerului”, în urma unui sondaj (Fl. Costea, 1979), a fost dezvelită parțial o locuință ușor adâncită, din care a rezultat o ceramică databilă la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului. /Rep. Arh. Brașov, p. 81-82, nr. 44.

100. **Hopărta**, jud. Alba. Cu prilejul construirii școlii din comună au fost descoperite fragmente ceramice preistorice, printre care și unele databile la începutul epocii fierului. /Rep. Arh. Alba, p. 107, nr. 90.3.

101. **Huedin**, jud. Cluj. Pe un bot de deal numit „Cetatea de Pământ”, în urma sondajelor, au fost identificate un sistem de fortificație cu șanț și val, o locuință de suprafață și fragmente ceramice. Întreg complexul a fost datat în Ha A-B. /K.Horedt, Prob. Muz., 1960, p. 180; Șt. Ferenczi, Acta MN, I, 1964, 67; I. Lexa, Șt. Ferenczi, N.Steiu, Acta MN, II, 1965, p. 637-642; Șt. Ferenczi, Acta MN, IX, 1973, p. 564, nr. 67; Rep. Arh. Cluj, p. 233, nr. 3.

102. **Hunedoara**, jud. Hunedoara. a) În punctul „Cimitirul Reformat”, în urma sondajului arheologic (I.Andrițoiu, V.Lazăr, 1977), a fost recuperat material ceramic de factură hallstat-iană. /I.Andrițoiu, Sargeția, XIV, p. 24, nr. 21. b) Pe dealul Sâmpetru, în urma unei periegheze, au fost adunate, fragmente ceramice hallstat-iene. /Ibidem.

103. **Ibănești**, jud. Mureș. A fost descoperit cu prilejul unor lucrări agricole și donat școlii din localitate un celt transilvan databil în Ha A₁. / V.Lazăr, E.Mera, Marisia, IX, 1979, p. 639, nr. 3, pl. CXVII/3, CXVIII/3; V.Lazăr, Marisia, XV-XXII, 1992, p. 41; Rep. Arh. Mureș, p. 147, nr. XLIV 1. E., pl. LXXXI/2.

104. **Iclod**, jud. Cluj. a) La „Ferma de taurine”, cu ocazia unor lucrări edilitare, a apărut un vas canelat, care aparține sfârșitului epocii bronzului sau începutului epocii fierului. /Gh. Lazarovici, A.Bulbuc, Apulum, XXI, 1983, p. 164; Rep. Arh. Cluj, p. 242, nr. 16. b) În punctul numit „Pământul Vlădicii”, săpăturile arheologice la cimitirul neolitic din zona C au dezvelit și un bordei de mari dimensiuni cu material ceramic hallstatt-ian timpuriu. /Gh. Lazarovici, A.Bulbuc, Apulum, XXI, 1983, p. 164, fig. 2/3-4, 6-11. c) Dintr-un loc neprecizat provine o spadă de bronz din hallstatt-ul timpuriu. /A.D.Alexandrescu, Dacia, X, 1966, p. 128-129, 172; Rep. Arh. Cluj, p. 243, nr. 27.

105. **Iclozel**, jud. Cluj. Pe teritoriul satului este menționată descoperirea unui celt de tip transilvan, datat în Bz D/Ha A (Mz. Iclod). /Gh.Lazarovici, A.Bulbuc, Apulum, XXI, 1983, p. 164, nr. C; Rep. Arh. Cluj, p. 245, nr. 4.

106. **Iernut**, jud. Mureș. Proiectul de constituire a termocentralei a

determinat, în vara anului 1961, organizarea unor sondaje și săpături de salvare, conduse de N.Vlassa. Materialele aparținând epocii timpurii a fierului au fost descoperite în numeroase puncte din localitate. a) La „Bideșcuțul Mare” stratul superior al așezării Criș conținea și fragmente ceramice din epoca bronzului, Hallstatt și din epoca romană. b) La „Bideșcuțul Mic” a fost identificată o modestă așezare hallstatt-iană (materiale în Mz. Târgu Mureș). c) La „Cimitirul Vechi” a fost descoperită o așezare cu mai multe orizonturi culturale preistorice, printre care și Hallstatt timpuriu. d) Pe „Dealul Gala” (Galahegy) s-a găsit o așezare databilă la sfârșitul epocii bronzului (cultura Sighișoara-Wietenberg) și începutul epocii fierului. e) La „Fundul Bedeelor”, în urma săpăturilor de salvare, N.Vlassa a identificat un strat de cultură, conținând fragmente ceramice neolitice, Sighișoara-Wietenberg, Noua, hallstatt-iene și romane. f) În punctul „Hulpiști” au fost descoperite întâmplător fragmente ceramice hallstatt-iene. g) În punctul „Râpăsăchi” a fost identificată o așezare modestă hallstatt-iană (materiale în Mz. Târgu Mureș). h) La „Stațiunea de cercetări și producție legumicolă” au fost găsite fragmente ceramice hallstatt-iene. i) Pe malul Mureșului, în punctul „Țotăghi”, sondajele efectuate au dus la descoperirea, sub un cuptor medieval, a unei aglomerări de fragmente ceramice hallstatt-iene, conținând peste 79 de piese, în majoritate obiecte depodoabă (materiale în Muzeul Târgu Mureș, inv. 6189, 7006, 7082, 7140). Acestea sunt datele în Ha A₁-Ha A₂. /N. Vlassa, Acta MN, II, 1965, p. 32, nr. 15; Acta MN, III, 1966, p. 400-405; Materiale, IX, 1970, p. 167-176; Al.Popa, Marisia, V, 1975, p. 15-18; V.Lazăr, Marisia, XV-XXII, 9-13, M, O, E, pl. LXXII/7, 8, F, G, K, P.

107. **Ighiu**, jud. Alba. a) În zona de est a comunei s-a descoperit întâmplător, în 1963, o așezare cu două orizonturi culturale: epoca bronzului și prima epocă a fierului. /D. Popescu, Rev. Muz., 1, 2, 1964, p. 191; Rep. Arh. Alba, p. 110, nr. 93.2. b) Dintr-un punct neprecizat provine o spadă cu limbă la mâner, databilă la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului (Mz.Alba Iulia). /I.Berciu, Apulum, I, 1939-1940, p. 28; M. Roska, *Repertórium*, p. 151, nr. 38; A. D. Alexandrescu, Dacia, X, 1966, p. 134-135, 176, nr. 90; Rep. Arh. Alba, p. 111, nr. 93.9.a.

108. **Igrita**, com. Cornești, jud. Cluj. Pe dealul „Bobâlna”, pe versantul său vestic, au fost menționate fragmente ceramice hallstatt-iene. / M. Roska, *Repertórium*, p. 126-127, nr. 159; Rep. Arh. Cluj, p. 245.

109. **Jabelnița**, com. Solovăstru, jud. Mureș. Fără să se cunoască locul bronzului/începutul epocii fierului. / C. Goos, *Keramik*, p. 63; M. Roska, *Repertórium*, p. 99, nr. 50; M. Rusu, L. Chițu, Apulum, XX, 1982, p. 38, nr. 14; Rep. Arh. Mureș, p. 239, nr. LXXVIII, 2. A.a.

110. **Jibert**, jud. Brașov. Fără precizarea punctului unde s-au găsit, se cunosc mai multe materiale și fragmente ceramice, datele în Ha A-B. /M. Roska, *Repertórium*, p. 312, nr. 41; M. Rusu, Dacia, VII, 1963, p. 208; Rep. Arh. Brașov, p. 82, nr. 45.

111. **Lancrăm**, jud. Alba. La fostele grajduri ale C.A.P. s-a descoperit întâmplător un celt hallstatt-ian (Mz. din Alba Iulia, inv. P 6328). /Al. Aldea, H. Ciugudean, Apulum, XXV, 1989, p. 73-74; Rep. Arh. Alba, p. 115, nr. 101.3.

112. **Laslaul Mare**, com. Suplac, jud. Mureș. Pe terasa malului stâng al

Mureșului, în punctul „Fântânele” a fost identificată o așezare cu mai multe niveluri de locuire: Coțofeni, Sighișoara-Wietenberg, Hallstatt timpuriu. /Gh. Baltag, E. Amlacher, AIIA, XXVIII, 1987-1988, p. 104, p. XVI/1-3.

113. **Lechința**, com. Iernut, jud. Mureș. Pe terasa „Săliște”, de pe malul drept al Mureșului, încă de la primele sondaje (D. Popescu, 1924), s-a dovedit a se afla o zonă intens locuită, cu niveluri aparținătoare culturilor Coțofeni, Sighișoara-Wietenberg, Noua, epocii Hallstatt-ului timpuriu, Latène-ului și epocii romane. Săpăturile au fost reluate în 1951 și 1960, sub conducerea lui K. Horedt, iar în 1983 și 1988, sub cea a lui D. Protase, V. Lazăr și M. Grozav.

În urma acestor săpături a fost cercetată o întinsă așezare cu o durată de locuire cuprinsă între Hallstatt-ul timpuriu și cel mijlociu. Nivelului hallstatt-ian timpuriu îi aparțin bordeie, locuințe de suprafață, gropi de provizii, material ceramic, idoli zoomorfi, etc. ceramica din așezare, prin formă și decor, poate fi plasată cronologic în Hallstatt-ului timpuriu. /D. Popescu, Dacia, II, 1925, p. 304-344; K. Horedt, SCIV, III, 1952, p. 320-327; Rep. Arh. Mureș, p. 161, nr. XLVII. 4. B.

114. **Livezile**, jud. Alba De pe teritoriul satului provin: doua culturi de bronz, databile la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului, precum și podoabe de bronz, probabil hallstatt-iene. /M. Roska, *Repertorium*, 306-307, nr. 88; D. Popescu, Materiale, II, 1956; Rep. Arh. Alba, p. 116, nr. 103. 2. b, c.

115. **Loțu**, com. Sîngeorgiu de Pădure, jud. Mureș. Pe terenul lui Raduly Ferenc, în urma sondajelor (Z. Szekely, 1958-1960) au fost găsite fragmente ceramice preistorice, printre care și hallstatt-iene timpurii. /Rep. Arh. Mureș, p. 217, nr. LXXII, 4. A.

116. **Luduș**, jud. Mureș. a) Din punctul „Clubul copiilor și elevilor” (cercetat de V. Lazăr, 1987), provine un fragment dintr-un vas mare, galben cărămiziu decorat cu caneluri, databil în Hallstatt-ul timpuriu. /Rep. Arh. Mureș, p. 175, nr. XLIX. i. b) În punctul „Fabrica de zahăr”, în 1959, a fost descoperit întâmplător (la - 0,40 m) un vas bitronconic, negru la exterior și cărămiziu în interior, nedecorat, acoperit cu o lespede de gresie. În urma sondajelor efectuate de M. Rusu, la aproximativ 100 de m de locul găsirii vasului, a fost descoperită la -0,20 m adâncime o casetă dreptunghiulară din lespezi de gresie, acoperită de late două lespezi din același material. În interiorul ei s-au găsit oase calcinate, cenușă, cărbune și fragmente ceramice canelate, databile în Ha A.

Au mai fost semnalate trei morminte similare, distruse. De asemenea a mai fost sesizat profilul unei gropi (probabil ovale), care conținea cenușă, oase de animale, bucăți de chirpic și fragmente ceramice. /M. Rusu, Materiale, VIII, 1963, p. 349-351; Rep. Arh. Mureș, p. 174, nr. XLIX. 1. F., pl. LXXIII/10. c) În colecția Școlii generale Luduș se păstrează fragmente ceramice hallstatt-iene. /Rep. Arh. Mureș, p. 173, nr. XLIX. 1. A. f.

117. **Luieru**, com. Suseni, jud. Mureș. În punctul „Pe față” au fost găsite accidental fragmente ceramice negre, canelate hallstatt-iene, păstrate la Școala generală din localitate. /Rep. Arh. Mureș, p. 248, nr. LXXXII. 2. A.

118. **Luna de Jos**, com. Dăbâca, jud. Cluj. Pe dealul din estul satului, în punctul „Cort”, s-au găsit fragmente canelate, databile în Hallstatt-ul timpuriu. /M.

Roska, *Repertórium*, p. 120, nr. 77; Rep. Arh. Cluj, p. 256, nr. 2.

119. **Lunca Târnavei**, com. Șona, jud. Alba. În zona carierei de pietriș, în urma unei periegheze (M. Blăjan, 1974), au fost culese fragmente ceramice, aparținând Hallstatt-ului timpuriu. /Rep. Arh. Alba, p. 121, nr. 108. 4.

120. **Lupu**, com. Cergău, jud. Alba. În „Cimitirul Nou”, în apropierea locului de descoperire a tezaurului dacic, au fost depistate și fragmente ceramice hallstatt-iene. /Rep. Arh. Alba, p. 122, nr. 10.1.

121. **Macău**, com. Aghireșu, jud. Cluj. Din punctul „Cetatea lui Ivan” provine o urnă funerară de factură hallstatt-iană timpurie (Mz. Cluj), inv. P. 34383). /Rep. Arh. Cluj, p. 261.

122. **Măcicașu**, com. Chinteni, jud. Cluj Pe dealul Horhiș a fost semnalată o locuire din perioada finală a epocii bronzului, eventual începutul epocii fierului. /I. Frenczi, Acta MN, IX, 1972, p. 393, nr. 10; Rep. Arh. Cluj, p. 261, nr. 1.

123. **Mădăraș**, com. Band, jud. Mureș. În punctul „Podul cu Vișini – Mégyespad”, în dreapta pârâului Comldului, au fost descoperite accidental fragmente ceramice canelate, urme de cenușă și chirpic, resturi osteologice, aparținând unei așezări hallstatt-iene timpurii. /Rep. Mureș, p. 61, nr. VIII. 6. C.

124. **Măieruș**, jud. Brașo Într-un punct din dreapta pârâului „Hotaru”, în urma unei cercetări de teren (Fl. Costea), au fost descoperite: fragmente ceramice, urme de lipitură, o unealtă de tuf vulcanic și resturi de vatră portabilă. Aceste materiale au fost datate în Hallstatt-ul timpuriu. /Rep. Arh. Brașov, p. 82, nr. 47.

125. **Mediaș**, jud. Sibiu. a) În punctul „Pe cetate”, sondajele din 1958 (E. Zaharia și I. Nestor), au descoperit semnele unei fortificații, obținute prin înălțarea pantei dealului în zona de vest, și un șanț în care s-au scurs două niveluri de locuire hallstatt-iană timpurie. b) O altă serie de sondaje s-au făcut pe o terasă la SV de punctul „Pe cetate”, unde au fost surprinse trei niveluri de locuire hallstatt-iană, cărora le aparțin: trei locuințe, o groapă, o urnă funerară – psibil mormânt, material ceramic întreg și fragmentar osteologice. / E. Zaharia și I. Nestor, Materiale, VII, 1960, p. 170-178; E. Zaharia, Dacia, IX, 1965, 170-178.

126. **Medveș**, com. Fărău, jud. Alba. De pe teritoriul satului provine o urnă bitronconică, databilă la începutul Hallstatt-ului. /M. Roska, *Repertórium*, p. 196, nr. 53; Rep. Arh. Alba, p. 124,, nr.114. a.

127. **Meșcreac**, com. Rădești, jud. Alba. În punctul „În țărnire la pădure”, în urma unei cercetări (H. Ciugudean, 1972), au fost identificate o serie de gropi, conținând materiale ceramic hallstatt-ian timpuriu. / H. Ciugudean, Apulum, XVII, 1979, p. 68-71; Rep. Arh. Alba, p. Alba , p. 125, nr. 116.3.

128. **Micești**, aparține municipiului Alba Iulia, jud. Alba. În grădinile din SE satului, în urma unor cercetări de suprafață (M. Blăjan, 1983), au fost descoperite fragmente ceramice, databile la începutul Hallstatt-ului. /Rep. Arh. Alba, p. 128, nr. 121.2. a.

129. **Moișa**, com. Glădeni, jud. Alba. Din stânga pârâului Almaș au fost adunate, în urma unei periegheze (V. Lazăr, 1988), frgamente ceramice canelate, de factură hallstatt-iană timpurie (materiale aflate în colecția Institutului de

Cercetări socio-umane din Târgu Mureș). /Rep. Arh. Mureș, p. 136, nr. XXXVIII. 3. A.

130. **Morești**, com. Ungheni, jud. Mureș. a) Pe malul drept al Mureșului, în punctul „Podei”, a fost cercetată o așezare cu mai multe niveluri de locuire (de la paleolitic la evul mediu), între care apare sporadic și un nivel hallstatt-ian timpuriu. /Rep. Arh. Mureș, p. 264, nr. LXXXVIII. 4. A. b) În punctul „Ciurgău” au fost descoperite accidental fragmente ceramice, databile în Hallstatt-ul timpuriu. /Rep. Arh. Mureș, p. 266, nr. LXXXVIII. 4. B.

131. **Mureni**, com. Vânători, jud. Mureș. a) În punctul „Lângă Confluență”, pe terasa luncii Târnavei Mari, a fost documentată o așezare cu mai multe niveluri de locuire preistorică, unul aparținând primei epoci a fierului. /Gh. Baltag, E. Amlacher, Marisia, XXIII-XXIV, 1994, p. 179, nr. 16 pl. IC/6, 7; Rep. Arh. Mureș, p. 275, nr. XCII. b) În punctul „Hule”, în ruptura malului, se distinge un strat de cultură, aparținând culturii Coșofeni, hallstatt-ului timpuriu și epocii prefeudale. /Gh. Baltag, E. Amlacher, Marisia, XXIII-XXIV, 1994, p. 178-179, pl. XCVIII/1-7; Rep. Arh. Mureș, ibidem, B.

132. **Mureșeni**, aparține municipiului Târgu Mureș. Între Mureșeni și Cristești a fost găsit un vas bitronconic, aparținând epocii timpurii a fierului. / M. Roska, *Repertórium*, p. 172, nr. 159; Rep. Arh. Mureș, p. 260, nr. LXXXVI. 2. b.

133. **Nădășelu**, com. Gîrbău, jud. Cluj. În grădina fostului notar Gálo au fost semnalate fragmente ceramice, aparținând epocii bronzului, precum și începutului epocii fierului. /M. Roska, *Repertórium*, p. 153-154, nr. 8; Rep. Arh. Cluj, p. 289, nr. 8.

134. **Noșlac**, jud. Alba. a) La marginea de vest a comunei, în punctul „Livada”, au fost descoperite și cercetate prin săpături sistematice (M. Rusu, 1960-1963), mai multe așezări și cimitire, preistorice și prefeudale. A fost reperată și o locuire hallstatt-iană din care provin fragmente ceramice și un pandantiv de bronz în formă de semilună. /Rep. Arh. Alba, p. 129, nr. 124. 1. b) Într-un punct neprecizat este semnalat un cimitir din prima epocă a fierului, precum și un vas bitronconic (Mz. Aiud, inv. 3607). /Rep. Arh. Alba, p. 131, nr. 124. 6.

135. **Oarba de Mureș**, com. Iernut, jud. Mureș. a) Din punctul „Pe ocol” au fost adunate fragmente ceramice hallstatt-iene timpurii. b) Fără loc de descoperire, se menționează fragmente ceramice hallstatt-iene. /Rep. Arh. Mureș, p. 169, nr. XLVIII. 5. B. A.

136. **Obreja**, com. Mihălț, jud. Alba. În locul numit „Cânepi”, la cercetare așezării daco-romane, au fost depistate și urme sporadice de locuire din perioada Ha A-B. / T. Soroceanu, Acta MN, X, 1973, p. 497, pl. VIII/2, 57, 9, 10; Rep. Arh. Alba, p. 132, nr. 26. C.

137. **Ocna Mureș**, jud. Alba. a) Fără precizări topografice au fost semnalate două vârfuri de lance de bronz și o turtă de bronz brut, databile la sfârșitul epocii bronzului și începutului și începutul epocii fierului. /M. Roska, *Repertórium*, p. 166, nr. 120; Rep. Arh. Alba, p. 134, nr. 127. 1. 6. b) Cu ocazia unor lucrări sub fostul castel s-au găsit trei culturi de bronz din epoca fierului (unul dintre ele se află în Mz. din Alba Iulia, inv. 127. 1.6.) / M. Petrescu Dîmbovița, *Depozite*, p. 156;

Rep. Arh. Alba, p. 136, nr. 127. 10.

138. **Ogra**, jud. Mureș. De pe „Șesul Viilor”. În urma sondajului, efectuat de D. Protase și A. Zrinyi în 1977, au fost aduse la lumină fragmente ceramice din epoca bronzului și Hallstatt-ul timpuriu. /D. Protase, A. Zrinyi, Marisia, VIII, 1978, p. 79, pl. LVI; Rep. Arh. Mureș, p. 189, nr. LVIII. 1.c.

139. **Ormeniș**, com. Mirăslău, jud. Alba. În zona dinspre satul Cicău a fost descoperită ceramică hallstatt-iană timpurie. /Rep. Arh. Alba, p. 138, nr. 132. 6.

140. **Orosia**, com. Cuci, jud. Mureș. Sunt menționate fără precizări topografice fragmente ceramice din epoca timpurie a fierului. /V. Lazăr, Marisia, XV-XXII, 1992, p. 37; Rep. Arh. Mureș, p. 114, nr. XXVII. 4.A.b.

141. **Panticeu**, jud. Cluj. De pe teritoriul satului, din puncte neprecizate provin: o spadă de bronz cu mâner în formă de disc, databilă în Ha A₁ și o spadă de bronz de tip „Schalenauswert” care se datează în Ha B₁. /A. D. Alexandrescu, Dacia, X, 1996, p. 127-128, 172, nr. 33; Rep. Arh. Cluj, p. 305, nr. 2.b.c.

142. **Papiu Ilarian**, jud. Mureș. În „Valea Botosiei” s-au găsit, în 1902, fragmente ceramice cu proeminențe, probabil hallstatt-iene. /V. Lazăr, Marisia, XV-XXII, 1992, p. 37; Rep. Arh. Mureș, p. 191, nr. LIX.1C.

143. **Pădurea**, com. Șăulia, jud. Mureș. Pe creasta dealului dinspre Zău de Cîmpie, a fost găsit un celt de tip transilvan, databil în Ha A₁. /Rep. Arh. Mureș, p. 249, nr. LXXXIII. 4.A. b.

144. **Păgida**, aparține orașului Aiud. Sub dealul „Măgura este menționată descoperirea, în 1913, a unor morminte de la începutul epocii fierului și fragmente dintr-o urnă bitronconică din aceeași perioadă. /M. Roska, *Repertorium*, p. 124, nr. 127; Rep. Arh. Alba, nr. 139, nr. 133.1.3.

145. **Părau**, jud. Brașov. În punctul „La fântână”, Pe terasa din stânga Oltului și în locul numit „Calea Hălmeagului”, cu ocazia sondajelor ce au precedat săpăturile de Comana de Jos, au fost identificate în două puncte vestigii hallstatt-iene timpurii. /I. Glodariu, C. Florea, I. Ciupea, „*Comana de Jos*”, p. 60-61; Rep. Arh. Brașov, p. 83, nr. 50-51.

146. **Păsăreni**, jud. Mureș. Este menționată, fără loc de descoperire, o lance de fier din Hallstatt aflat în colecția fostului Liceu Romano-Catolic). /Rep. Arh. Mureș, p. 195, nr. LXI.1. A. C.

147. **Petelea**, jud. Mureș. a) Pe terasa înaltă a Mureșului, în apropierea bisericii ortodoxe, în urma unui sondaj (D. Popescu, 1950), au fost descoperite fragmente ceramice hallstatt-iene. /D. Popescu, SCIV, II, 1951, 1, p. 283; V. Lazăr, Marisia, XV-XXII, 1992, p. 39; Rep. Arh. Mureș, p. 197, nr. LXII.1. A. b) În punctul „Pepiniera Satului” au fost găsite fragmente ceramice hallstatt-iene timpurii. /Rep. Arh. Mureș, nr. LXII.1.B.

148. **Petelca**, jud. Alba. De pe teritoriul satului, fără un indiciu asupra locului, este menționată o fibulă de bronz de tip „navicella”, din prima epocă a fierului. /M. Roska, *Repertorium*, p. 218, nr. 2; Rep. Arh. Alba, p. 143, nr. 138.

149. **Pianu de Sus**, jud. Alba. Din puncte neprecizate de pe teritoriul satului provin: celturi și vârfuri de lănci de bronz, databile în Ha B₁ (Mz. din Cluj, inv. I 7931-32). /M. Roska, *Repertorium*, p. 209, nr. 30; M. Petrescu Dîmbovița,

Depozite, 1977, p. 132; Rep. Arh. Alba, p. 145, nr. 40. 2. e.

150. **Pipea**, com. Nadeș, jud. Mureș. Fără precizări topografice se menționează descoperirea întâmplătoare, în 1930, a unei brățări de aur cu bare semilunare la capete. /I. Nestor, Stand, p. 125; D. Popescu, *Materiale*, II, 1956, p. 200, 219, fig. 134; Rep. Arh. Mureș, p. 186, nr. LVI. 3. A. b. pl. LXXXI/10.

151. **Pîclișa**, jud. Alba. Fără precizarea locului descoperirii se menționează un celt de bronz, databil în Hallstatt-ul timpuriu (Mz. Alba Iulia). /Rep. Arh. Alba, p. p. 146, nr. 141. 1. a.

152. **Porumbeni**, com. Ceuașu de Cîmpie, jud. Mureș. Provenind de aici, sint menționate bare de aur și un obiect în formă de inel, databile în Hallstatt-ul timpuriu. /M. Roska, *Repertorium*, p. 96, nr. 6; D. Popescu, *Materiale*, II, 1956, p. 199; Rep. Arh. Mureș, p. 92, nr. XVIII. 6. A.

153. **Porumbenii Mari**, jud. Covasna. a) La est de comună, la confluența pârâului Vâgăs cu Târnava Mare, pe platoul cunoscut cu numele de „Cetate”, sondajele și săpăturile de salvare din anii 1956-1957, conduse de Z. Székely, au dus la descoperirea a 12 bordeie (deranjate), resturi de vatră, numeroase fragmente ceramice, un prâsnel de lut, 9 greutăți de plasă, de formă piramidală, multe pietre de măcinat și un cuțit de fier, toate aparținând unei așezări datate în Ha B. /M. Roska, *Repertorium*, p. 149, nr. 31; Z. Szekely, *Materiale*, VI, 1959, p. 94. idem, *Așezări*, 1966, p. 29-35. b) De pe teritoriul comunei provin: un vârf de lance de bronz (Mz. din Cluj, inv. IV.12590), 2 celturi de bronz (idem, inv. 10062-63), cât și un al treilea celt (Mz. SF. Gheorghe, inv. 27-1891), databile în Ha B. /M. Roska, *Repertorium*, p. 149, nr. 31, fig. 233; Ist. Rom. I, 1960, p. 148; M. Rusu, *Dacia*, VII, 1963.

154. **Prejmer**, jud. Brașov. În curtea fabricii de covoare din localitate, în urma unor săpături de salvare (Fl. Costea, R. Ștefănescu, 1982), au fost recuperate puține fragmente ceramice hallsatt-iene. /Rep. Arh. Brașov, p. 84, nr. 53.

155. **Pricaz**, com. Turdaș, jud. Hunedoara. Pe vechiul curs al Mureșului, în urma unei periegeze (C. Avram, 1953), a fost descoperit unvârf de lance, databil în Hallstatt-ul timpuriu. /I. Andrițoiu, *Sargetia*, XIV, 1979, p. 28, nr. 26.

156. **Racoș**, jud. Brașov. a) Pe dealul Vărăriei, în urma unor sondaje (I. Glodariu, Fl. Costea, 1980-1989), a fost identificată o fortificație cu val și șanț (peste 523 m) destinată să protejeze în zona de N și NE o așezare (5-6 ha). Materialul ceramic descoperit plasează cronologic așezarea și fortificația la începutul epocii fierului. /Rep. Arh. Brașov, p. 84, nr. 55. b) În punctul „Tepeiiul Ormenișului” cercetările sistematice, începute în 1980, au depistat sub nivelul aparținând epocii dacice și unul hallstatt-ian. /idem, nr. 56. c) în apropierea haltei Mateiaș, în urma periegezei, au fost adunate fragmente ceramice hallstatt-iene. /idem, nr. 57.

157. **Ranta**, com. Bogata, Jud. Mureș. În punctul „Bercul Țărcilor” a fost sondată și cercetată (I. și D. Berciu, 1943-1944) o întinsă așezare cu material ceramic aparținând epocii bronzului / primei epoci a fierului și Latène-ului. /D. și I. Berciu, *Apulum*, II, 1964, p. 14-17; Rep. Arh. Mureș, p. 83, nr. XV.2.A

158. **Răscruci**, com. Bondița, jud. Cluj. În punctul „Dealul Prunilor”, în urma unei periegeze (Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, 1986-1987), au fost adunate

fragmente ceramice hallstatt-iene. /Rep. Arh. Cluj, p. 326, nr. 1.

159. **Răzoare**, com. Miheșul de Câmpie, jud. Mureș. În punctul „Lângă bufet”, în urma unor lucrări de amenajare, au fost descoperite două cești bitronconice canelate, databile în Ha A-B. /Rep. Arh. Mureș, p. 184, nr. LV. 6.

160. **Reci**, jud. Covasna. La E de comună, pe terasa înaltă numită „Telek”, în urma sondajelor executate de Mz. din Sf. Gheorghe în 1957, 1959, au fost descoperite trei bordeie cu plan circular și vetre fățuite, câteva gropi în formă de sac și 2 morminte de incinerare cu resturile depuse direct în groapă. Din așezare provine o cantitate mare de ceramică, pietre de măcinat, prâsnele, un idol zoomorf, greutăți și un celt. Un alt celt a fost găsit în 1957, în timpul aratului, în zona de sud a așezării. Autorul cercetării a stabilit două niveluri de locuire, primul databil în Ha A și al doilea în Ha B. /Z. Székely, *Materiale*, VII, 1961, p. 179-180; *Materiale*, VIII, 1963, p. 325-328; *Așezări*, 1966, p. 5-16.

161. **Reghin**, jud. Mureș. Pe malul drept al Mureșului, pe terasa „Benk”, au fost descoperite fragmente ceramice hallstatt-iene. /M. Roska, *Repertorium*, p. 220, nr. 85; Rep. Arh. Mureș, p. 203, nr. LXVI. 1. C.

162. **Remetea**, jud. Mureș. Pe strada Beșa, nr. 228, în grădina lui I. Pantea, a fost descoperită întâmplător, în 1974, ceramică hallstatt-iană. /Rep. Arh. Mureș, p. 260, nr. LXXXVI. 3.A.b.

163. **Rigmani**, com. Neaua, jud. Mureș. a) La N de sat, în locul numit „Coasta trocilor”, este menționată descoperirea unei fibule de aur, aparținând începutului epocii hallstatt-iene. /M. Roska, *Repertorium*, p. 238, nr. 35; Rep. Arh. Mureș, p. 188, nr. LVII. 3. A. a.

164. **Rimetea**, jud. Alba. Pe platoul de la capătul nordic al masivului „Piatra Secuiului”, în urma unei periegheze (H. Ciugudean), au fost culese fragmente ceramice hallstatt-iene. /H. Ciugudean, *Apulum*, XVII, 1979, p. 75; Rep. Arh. Alba, p. 156, nr. 151. 4.

165. **Rîmeț**, jud. Alba. La „Piatra Topliții” s-a descoperit un vârf de lance de bronz și un fragment de centură ornamentală din același material. Pieseile sunt databile în perioada hallstatt-iană timpurie (Mz. Aiud). /M. Roska, *Repertorium*, p. 49; Rep. Arh. Alba, p. 154, nr. 152. 5.

166. **Rora**, aparține orașului Sighișoara, jud. Mureș. Pe șoseaua Sighișoara - Mediaș, la ramificația spre comuna Stejăreni, a fost descoperită o așezare cu mai multe niveluri de locuire. De acolo a fost adunată ceramică Coțofeni, hallstatt-iană și o aplică de bronz cu spin de fier. /Gh. Baltag, E. Amlacher, *Alia*, XXVIII, 1987-1988, p. 104, nr.11, pl. XII/8, 10; Rep. Arh. Mureș, p. 238, nr. LXXVII. 5.

167. **Rotbav**, jud. Brașov. a) În punctul „Unghiul Gardului” au fost descoperite fragmente ceramice hallstatt-iene b) În punctul „Părăuț” au fost identificate și cercetate o serie de gropi cu materiale de epoca bronzului și prima epocă a fierului. /Rep. Arh. Brașov, p. 85-86, nr. 62-63; informații A. Vulpe.

168. **Rupea**, jud. Brașov. Pe pantele dealului Cohămel, în urma unor cercetări de teren (Fl. Costea, I. I Pop, 1978), au fost descoperite fragmente ceramice aparținând perioadei hallstatt-iene timpurii. /Rep. Arh. Brașov, p. 86, nr. 64.

169. **Sachiz**, jud. Mureș. Pe cursul superior al pârâului Ețung, în urma

unor cercetări de teren (Gh. Baltag, M. Ciotlos, 1989), au fost adunate fragmente ceramice canelate, aparținând Hallstatt-ului timpuriu. /Rep. Arh. Mureș, p. 207, nr. LXVIII. D.

170. **Săbed**, com. Ceușu de Câmpie, jud. Mureș. Din punctul „Hanurile de la Lechința” – Lekencei fogadók) provin fragmente ceramice dintr-o ceașcă aparținătoare primei epoci a fierului. /M. Roska, *Repertórium*, p. 176, nr. 204; I. Nestor, *Stand*, p. 117; Rep. Arh. Mureș, p. 92, nr. XVIII. 7. F.

171. **Săliște**, com. Cioara, jud. Alba. Din puncte fără precizări topografice de pe teritoriul satului provin: o secure de bronz, un vas cu două torți, mai multe brățări de bronz, databile la începutul epocii fierului (Mz. Alba Iulia). /M. Roska, *Repertórium*, p. 17, nr. 41; M. Rusu, *Dacia*, VI, 1963, p. 200; Rep. Arh. Alba, p. 163, nr. 158. 2. b, c.

172. **Sâncraiu de Mureș**, jud. Mureș. În curtea dispensarului, în urma unor lucrări edilitare, au fost descoperite fragmente ceramice hallstatt-iene. /Rep. arh. Mureș, p. 210, nr. LXX. 1. B.

173. **Sângeorgiu de Pădure**, jud. Mureș. a) Pe dealul din NE comunei, în punctul numit „Panta lui Cseh”, în urma sondajelor (Z. Székely, 1958) pentru a determina locul descoperirii depozitului, au fost găsite resturile unui bordei circular și fragmente ceramice. În apropierea acestui punct (pe pământul lui Andrei Bartha) a fost găsit un celt de bronz de tip transilvan. /Z. Székely, *Materiale*, VIII, 1961, p. 182; Rep. Arh. Mureș, p. 214, nr. LXXII. B b) Pe „Dealul Cetății – Várhegy, în urma sondajelor din 1958, au fost descoperite: o locuință cu plan aproximativ dreptunghiular, fragmente de fusaiole, grutăți, lame de andezit, pietre de măcinat și fragmente ceramice, aparținând unei așezări hallstatt-iene timpurii. /Z. Székely, *Materiale*, VIII, 1961, p. 182; Rep. Arh. Mureș, p. 214, nr. XXII. C., pl. LXXIII/1-6, 7. c) În mijlocul comunei, în punctul „Tribunal”, în urma unor lucrări edilitate au fost descoperite două celturi, databile în Ha B₂ (Mz. Târgu Mureș, inv. 0889-0890). Tot aici au fost descoperite și fragmente ceramice. /M. Petrescu Dîmbovița, *Depozite*, 1977, p. 158, 343-350, pl. 375/11, 12; V. Lazăr, *Marisia*, XV-XXII, 1992, p. 40; Rep. Arh. Mureș, p. 215, nr. LXXII. E., pl. LXXVIII/V.

174. **Sânpaul**, jud. Mureș. În punctul „Între pâraie”, la aproximativ un km de ferma zootehnică, au fost descoperite fragmente ceramice, chirpic, prâsnele, oase de animale, aparținând unei așezări databile la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului. /Rep. Arh. Mureș, p. 220, nr. LXXIV. A.

175. **Sărățel**, com. Sărata, jud. Bistrița-Năsăud. La est de sat, pe dealul Cetatea, la confluența văilor Bistriței, Șieului și Budacului, în urma sondajelor (Șt. Danilă și N. Vlăssa, 1959), a fost identificată o așezare fortificată cu palisadă, val construit în sistemul calcinării intenționate, îmbrăcat în manta de bolovani la partea superioară, și șanț. În spatele fortificației a fost surprins un strat subțire de cultură, conținând fragmente ceramice hallstatt-iene. /N. Vlăssa, Șt. Dănilă, *Materiale*, VIII, 1962, p. 341-347.

176. **Sărățeni**, com. Sovata, Mureș. a) În punctul „Cetatea Csombod”, pe un promontoriu de aproximativ 85 de m, a fost menționată în literatura de specialitate, încă din 1870, prezența unui sistem de fortificație, constând din 2

valuri, 2 șanțuri și palisadă. În urma sondajelor din 1959, Z. Székely atribuie această fortificație epocii bronzului. Periegheza efectuată în 1979 (I. Ferenczi și M. Petică) a dus la descoperirea unor fragmente ceramice aparținând epocii hallstatt-iene. /B. Orban, Székelyföld leirása, IV, p. 21-22; Z. Székely, *Materiale*, VIII, 1962, p. 331; Rep. Arh. Mureș, p.242, nr. LXXIX. 5. B. b) Fără precizări asupra punctului descoperirii, sunt menționate 3 brățări de bronz, probabil hallstatt-iene (Mz. Târgu Mureș, 2 în colecția fostului Liceu Reformat din aceeași localitate). /M. Roska, *Repertórium*, p. 251, nr. 85; Rep. Arh. Mureș, p. 242, nr. LXXIX. A.c.

177. **Săvădisla**, jud. Cluj. La „Cetatea Păuca”, pe un mic platou cu aspect de fortificație naturală, au fost descoperite fragmente ceramice, databile la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului. /Șt. Ferenczi, *Acta MN*, IX, 1972, p. 398, nr. 16; Rep. Arh. Cluj, p. 342, nr. 2.

178. **Sebeș**, jud. Alba. Fără precizări topografice ale locului descoperirii, de pe teritoriul localității provin 5 culturi de tip Șomartin-Vetiș (Mz. Sibiu, inv. 6391, 6395, 6497), 2 vase cu torți supraînălțate și obiecte de os, ornamente. / M. Rusu, *Dacia*, VII, 1963, p. 230; K. Horedt, *MBBM*, 9-10, 1944, p. 97, 107; idem, *Omagiu Lupaș*, p. 344; Rep. Arh. Alba, p. 167, nr. 163.15.

179. **Sfântu Gheorghe**, com. Iernut, jud. Mureș. În punctul „La Biserică”, în urma unor sondaje, s-au descoperit fragmente ceramice, aparținând hallstatt-ului timpuriu. / Rep. Arh. Mureș, p. 171, nr. XVII. 9. B.a.

180. **Sic**, jud. Cluj. În vârful dealului Cipcheștete (Csipkéstető), de pe arătură, au fost culese fragmente ceramice hallstatt-iene (Mz. Cluj, colecția Oriosz; colecția Hopârta, jud. Alba Dintr-un punct neprecizat de pe teritoriul comunei provine o spadă de bronz cu antene, databile în Hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Alba, p. 173, nr. 167.5.a.

182. **Sighișoara**, jud. Mureș. a) „Valea Dracului”. În urma cercetărilor (Gh. Baltag, 1989-1990) au fost descoperite fragmente ceramice neolitice, de epoca bronzului și hallstatt-iene timpurii. / Gh. Baltag, *Marisia*, IX, 1979, p. 100; Rep. Arh. Mureș, p. 227, nr. LXXVII.1.D., pl. LXXXVII / C, 5, 7. b) „Lângă Podmoale”. Săpăturile efectuate în așezarea castrului roman au dus la descoperirea unui strat de cultură hallstatt-iană timpurie. / Rep. Arh. Mureș, p. 231, nr. LXXVII. 1.H., pl. XXI/15-18. c) „Biserica din deal – Berkirche”. Sondajele efectuate de Gh. Baltag (1976) au surprins un strat antic, care suprapune unul preistoric, conținând și fragmente ceramice hallstatt-iene. / Rep. Arh. Mureș, p. 233, nr. LXXVIII.1.L.

183. **Simeria**, jud. Hunedoara. a) În punctul „Coastă”, în urma săpăturilor de salvare (B. Basa, 1962), a fost identificat un nivel de cultură hallstatt-ian, căruia îi aparțin: 3 bordeie cu plan rectangular, o vatră fățuită, un pumnal de bronz, un vârf de săgeată, o mare cantitate de ceramică, greutatea de lut și lespezi de piatră. Tot aici sunt menționate morminte databile în Ha. A-B, atribuirea lor este însă incertă. / B. Basa, *Materiale*, IX, 1970, p. 225-231; I. Andrițoiu, *Apulum*, XIV, 1976, p. 397. b) Cu ocazia construirii, în 1883, a drumului spre Hunedoara, a fost descoperit un vas de factură hallstatt-iană. / M. Roska, *Repertórium*, p. 226, nr. 55; I. Andrițoiu, *Apulum*, XIV, 1976, p. 397. c) în 1908 apele Streiului au scos la iveală un tezaur de piese de aur, databile la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului. / M. Roska, *Repertórium*, p. 226, nr.

55; I. Andrițoiu, Apulum, XIV, 1976, p. 397.

184. **Sîncel**, jud. Alba. În punctul „Tătăroaia” a fost semnalată prezența unor fragmente ceramice hallstatt-iene. / Rep. Arh. Alba, p. 174, nr. 169.4.

185. **Sâncrai**, aparține orașului Aiud, jud. Alba. Pe teritoriul localității este menționată descoperirea unui ac de bronz cu capul în formă de disc, databil la începutul epocii fierului (Mz. Aiud, inv. 60). / Rep. Arh. Alba, p. 174, nr. 170.1.

186. **Sîncrăieni**, jud. Harghita. Pe terasa Oltului, în punctul Fabrica de Cărmidă, în urma sondajelor din 1954, a fost descoperit un strat de cultură de 0,30-0,40 m, conținând fragmente ceramice canelate, aparținând Hallstattului timpuriu. / R. Vulpe, SCIV, 6, 1955, p. 3-4.; C. Preda, Materiale, VI, 1959, p. 825-836.

187. **Sînicoară**, com. Apahida, jud. Cluj. Pe Dealul din SV satului, în punctul „Tarna Mică”, au fost descoperite fragmente ceramice, databile la începutul epocii fierului (fosta colecție Orosz). / Rep. Arh. Cluj, p. 356, nr. 8.

188. **Someșul rece**, com. Gilău, jud. Cluj. La confluența Someșului Cald cu Someșul Rece, pe un promontoriu înalt, mărginit pe trei laturi de pante abrupte, a fost semnalată, încă din sec. al XVIII-lea, o fortificație. Sondajele din anii '60 (Șt. Ferenczi) au identificat 2 valuri și 2 șanțuri, pe latura sudică. Resturi de locuire au fost surprinse doar în zona valului, constând în fragmente ceramice databile în prima parte a epocii fierului. / Șt. Ferenczi, Acta MN, I, 1964, p. 67-77.

189. **Soporul de Câmpie**, com. Frata, jud. Cluj. **a)** La vest de sat, lângă școală, a fost identificată o așezare hallstatt-iană. **b)** La sud de necropola dacoromană, în urma unui sondaj (1957), a fost identificat și un nivel hallstattian. / D. Popescu, SCIV, IX, 1, 1958, p. 146, nr. 38; D. Protase, M. Tigărea, Materiale, VI, 1959, p. 393-394; Rep. Arh. Cluj, p. 366, nr. 2.3.

190. **Sovata**, jud. Mureș **a)** În punctul „Digul Dracului – Ördögat” a fost descoperită o lance, databilă la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului. / M. Roska, *Repertórium*, p. 278, nr. 275; Rep. Arh. Mureș, p. 240, nr. LXXIX. 1. C.

191. **Stejăreni**, com. Daneș, jud. Mureș. **a)** În punctul „Calea Strâmtă” a fost identificată o așezare hallstatt-iană timpurie. / Gh. Baltag, E. Amlacher, AIIA, 1987-1988, p. 106, nr. 15; Rep. Arh. Mureș, p. 118, nr. XXVIII. 4. B. **b)** În punctul „Cabana Vânătorului” au fost găsite fragmente ceramice de factură hallstatt-iană timpurie. / Gh. Baltag, E. Amlacher, AIIA, 1987-1988, 106, nr. 107; Rep. Arh. Mureș, p. 118, nr. XXVIII. 4. E. **c)** Din punctul „În Ment” au fost recuperate fragmente ceramice databile în Hallstatt-ul timpuriu. / Gh. Baltag, E. Amlacher, AIIA, 1987-1988, 106, nr. 107; Rep. Arh. Mureș, p. 118, nr. XXVIII. 4. F., pl. LXXI/1-2.

192. **Stejeriș**, com. Moldovenești, jud. Cluj. La capătul satului, în punctul „Izvorul Rece”, au fost descoperite hallstatt-iene timpurii. / Rep. Arh. Cluj, p. 369, nr. 1.

193. **Stîncești Ohaba**, jud. Hunedoara. În punctul „Cetățuica”, în urma unor lucrări agricole, în 1973, a fost găsit un celt de tip transilvan. În urma periegezei, (I. Andrițoiu), din aceeași zonă au fost adunate fragmente ceramice,

databile în Ha A-Ha B. / I. Andrițoiu, Sargeția, XIV, 1979, p. 27, nr. 33.

194. **Straja**, com. Berghin, jud. Alba. Pe terasa „Sub Măgura”, în locul numit „Fântâna Barnii”, în urma unei periegheze, au fost găsite fragmente ceramice preistorice, printre care și Hallstatt timpurii. / Rep. Arh. Alba, p. 117, nr. 175.2.

195. **Suatu**, jud. Cluj. În locul numit „Fânațele de Jos”, săpăturile de salvare (Gh. Lazarovici, R. Ardevan, 1987) au prilejuit descoperirea unor fragmente ceramice, aparținând epocii timpurii a fierului. / Rep. Arh. Alba, p. 374, nr. 1.

196. **Subcetate**, jud. Hunedoara. Pe colina „Petriș”, între vestul orașului Hațeg și estul localității Subcetate, sondeajele din 1937 (O. Floca, Al. Ferenczi) și cercetările sistematice (I. Andrițoiu, 1979, 1981, 1986-1987) au identificat un sistem de fortificație cu șanț, val și palisadă, utilizate diferențiat, după necesitățile configurației terenului. Au fost documentate 3 faze de refacere a fortificației. În zona delimitată de fortificație au fost descoperite 7 locuințe de suprafață, din care una cu vatră și material exclusiv ceramic și osteologic. După refacerile succesive ale valului, care sugerează o folosire îndelungată, și materialul ceramic, această așezare a fost datată la sfârșitul Ha B-Ha D. / M. Moga, Sargeția, II, 1941, p. 158-164; V. Vasiliev, *Fortifications*, 1995, p. 33-34.

197. **Sugeacu**, jud. Cluj. a) Pe terasa „Șarga”, la poalele dealului „Cepegheu”, cu ocazia arăturilor, au fost descoperite fragmente ceramice, aparținând epocii timpurii a fierului. / Rep. Arh. Cluj, p. 376-377, nr. 5. b) În punctul „La Orabda” s-au descoperit fragmente ceramice, databile la începutul epocii fierului. / M. Roska, *Repertorium*, p. 279, nr. 267; Rep. Arh. Cluj, p. 377, nr. 9.

198. **Șaes**, com. Apold, jud. Mureș. a) În punctul „Romrich” a fost descoperită o ceașcă hallstatt-iană. / K. Horedt, *Materiale*, I, 1959, p. 809; SCIV, I, 1950, p. 126; Rep. Arh. Mureș, p. 50, nr. v. 3. D. b) La ieșirea din sat, în dreptul fermei zootehnice, au ieșit la suprafață fragmente ceramice canelate, databile în Hallstatt-ul timpuriu. / Gh. Baltag, Marisia IX, 1979, p. 102, nr. 7; Rep. Arh. Mureș, p. 50, nr. v. 3. F. b.

199. **Șapartoc**, com. Albești, jud. Mureș. De pe teritoriul localității provin culturi de tip transilvan, databile în Ha A (Mz. Târgu Mureș, inv. 2438-2442). / M. Roska, *Repertorium*, p. 242, nr. 30; M. Rusu, Sargeția, IV, 1966, p. 21, nr. 128, pl. 37; Rep. Arh. Mureș, p. 44, nr. III. 5. A.

200. **Șard**, com. Ighiu, jud. Alba Fără precizarea locului descoperirii, de pe teritoriul satului, provine o urnă în miniatură, databilă în Ha A (Mz. Sf. Gheorghe). / Rep. Arh. Alba, p. 1979, (?), nr. 177. 3. C.

201. **Șardu**, com. Sîmpaul, jud. Cluj. Din locul numit „Pârâul Ursului” provin torți cu buton, databile la începutul epocii fierului. / Rep. Arh. com. Cluj, p. 350, nr. 2.

202. **Șeica Mică**, jud. Sibiu. Între Copșa Mică și Șeica Mică, pe valea Târnavei Mari, pe promontoriul numit „Cetate”, a fost menționată, încă din secolul trecut, o așezare fortificată. Sondeajele din 1962 au identificat șase linii deosebite de întărituri și niveluri de depuneri, aparținând culturilor Wietenberg, epocii Hallstatt-ului timpuriu, epocii dacice, romane, precum și materiale databile în sec. XI-XII. Nivelului hallstatt-ian îi aparțin fragmente ceramice cu decor

canelat. /K. Horedt, SCIV, 4, 1964(?).

203. **Șercaia**, jud. Brașov. a) În capătul de vest al dealului Băluș, deasupra punctului „Fântâni”, în urma unui sondaj (Fl.Costea, G.Costea, M.Mudure, 1987), a fost descoperit material ceramic hallstatt-ian timpuriu. / I.Glodariu, Fl.Costea, I.Ciupea, *Comana de Jos*, 1980, p. 61; Rep. Arh. Brașov, p. 86, nr. 67; b) În punctul „Băluș-Est”, în urma arăturilor, s-a descoperit un fragment dintr-un pumnal de bronz cu limbă la mâner și nervură mediană, databil în Bz D sau Ha A. /I.Glodariu, Fl.Costea, Cumidava, XIII, 2, p. 10; Rep. Arh. Brașov, p. 86, nr. 68. c) În punctul „Gura Văii”, în urma cercetărilor de teren (I. Ciupea, M. Marcu, I. I. Pop, 1973) și cercetărilor sistematice (M. Marcu), rămase nepublicate, au fost descoperite materiale databile în Ha A-B. /Rep. Arh. Brașov, p. 87, nr. 69.

204. **Șoarș**, jud. Brașov. De pe terasele din stânga drumului spre Bărcuț, în urma periegezelor (Fe. Costea 1980-1981), au fost adunate materiale databile în Ha A sau Ha B. / Fe. Costea, Cumidava, XV-XIX, 1990, 1994; Rep. Arh. Brașov, p. 87, nr. 70.

205. **Șoimeni**, com. Vultureni, jud. Cluj. În punctul „La cruce”, pe Valea Fancica, au fost descoperite fragmente ceramice hallstatt-iene timpurii. /Rep. Arh. Cluj, p. 383, nr. 1.

206. **Șoimuș**, jud. Hunedoar. În punctul „Teleghi” au fost descoperite, în urma arăturilor, fragmente ceramice hallstatt-iene timpurii. /I. Andrițoiu, Sargetia, XIV, 1979, p. 27, nr. 35.

207. **Șoimuș**, com. Rădești, jud. Alba. Pe dealul „Vișinilor” a fost găsit întâmplător un fragment de spadă de bronz, databilă în Bz D-Ha A. /A. D. Alexandrescu, Dacia, X, 1966, p. 134-135, 177, nr. 92; Rep. Arh. Alba, p. 182, nr. 181. 1.

208. **Șona**, jud. Alba. Pe versantul nordic al Văii Strengovei s-au descoperit morminte de înhumăție și ceramică, aparținând Hallstatt-ului timpuriu. La 7 km de Șona, pe o colină ce separă bazinul Târnavei Mari de cel al Târnavei Mici, a fost identificată o fortificație cu șanț și val. Ultimele cercetări (1992-1994) au precizat două faze de construire a valului. În interiorul fortificației a fost identificat un nivel de cultură, conținând ceramică geto-dacică. Materialul ceramic, aparținând epocii hallstatt-iene, a fost datat la sfârșitul Ha B și Ha C. /V. Vasileiev, *Fortifications*, 125-147; Rep. Arh. Alba, p. 182, nr. 4.

209. **Șoromiclea**, aparține orașului Sighișoara, jud. Mureș. În apropierea locului numit „Cetatea Veche -Oldburg”, cercetările de teren (Gh.Baltag, E. Amlacher) au dus la descoperirea unor fragmente ceramice, databile în Hallstatt-ul timpuriu. /Gh. Amlacher, AIIA, 1987-1988, p. 183-184, pl. CIX/2, 5; Rep. Arh. Mureș, p. 238, nr. LXXVII. 6.B.

210. **Șpălnaca**, com. Hopârta, jud. Alba. Pe terasa numită „Fântâna lui Șimon” au fost descoperite, în urma unei periegeze (M.Blăjan), fragmente ceramice hallstatt-iene. /Rep. Arh. Alba, p. 183, nr. 183. 2.

211. **Tău**, com. Roșia de Secaș, jud. Alba. Pe promontoriul dintre „Lacul de Sus” și „Lacul de Jos” sunt menționate morminte cu vase din epoca fierului. /M. Roska, *Repertorium*, p. 180, nr. 215; Rep. Arh. alba, p. 187, 188. 2.

212. **Tăureni**, jud. Mureș. În punctul „Între Lacuri” sunt menționate morminte de înhumăție cu inventar ceramic, aparținând epocii hallstatt-iene. /M

/ Roska, *Repertórium*, p. 180, nr. 25; Rep. Arh. Mureș, p. 254, nr. LXXXV. C.

213. **Teleac**, jud. Alba. Pe dealul situat la NE de sat, săpăturile sistematice din anii 1978-1987 (V. Vasiliev, I. A. Aldea, H. Ciugudean) au identificat una dintre cele mai mari așezări fortificate hallstatt-iene din România. S-au identificat 3 niveluri de locuire, nivelulul 2 corespunzându-i prima fază a fortificației, iar ultimului refacerea valului aceleiași fortificații. Așezării de la Teleac îi corespund numeroase locuințe de tip bordei sau de suprafață, gropi menajere sau rituale, o mare cantitate de ceramică, piese de podoabă de bronz și fier (sporadice în nivelul I și foarte numeroase în nivelul III), piese cu semnificație cultică și material osteologic. Această așezare fortificată a fost datată în Ha B₁-Ha C (nivelul I=Ha B₁ - Ha B₂; nivelul II=Ha B₂-Ha B₃; nivelul III= Ha B₃-Ha C). / Al. Popa, I. Berciu, *Apulum*, V, 1965, p. 71-92; K. Horedt, I. Berciu, Al. Popa, *Materiale*, VIII, 1963, p. 353-358; I. Berciu, Al. Popa, *Celticum*, VI, 1963, p. 5-25; I. Mitrofan, *Acta MN*, IV, 1967, p. 431-437; H. Ciugudean, *Apulum*, XVII, 1979, p. 61-65; V. Vasiliev, I. A. Aldea, H. Ciugudean, *Civilizația*, Cluj, 1991; Rep. Arh. Alba, p. 189-190.

214. **Teliu**, jud. Brașov. În urma cercetărilor sistematice, în incinta cetății dacice au fost descoperite sporadic fragmente ceramice hallstatt-iene. / A. D. Alexandrescu, I. I. Pop, *Cumidava*, XIV, 1989, p. 16.

215. **Tilișca**, jud. Sibiu. Pe dealul „Cățânaș” investigațiile sistematice la cetatea dacică au pus în evidență și un nivel de locuire hallstatt-ian timpuriu, căruia îi aparțin 8 locuințe de tip bordei, cu un plan aproximativ oval, vatră circulară, numeroase fragmente ceramice, greutate conice, un pumnal de fier și bucăți de zgură de fier. S-a apreciat că nivelul hallstatt-ian timpuriu de la Tilișca este databil în perioada Ha A₂-Ha B. / N. Lupu, *Tilișca. Așezările arheologice de pe Cățânaș*, 1989, p. 36-37, 57-50, 95-98, pl. 1, 5/1-9.

216. **Tinod**, aparține orașului Aiud, jud. Alba. În urma unei periegeze au fost adunate fragmente ceramice canelate, databile în Ha timpuriu. / H. Ciugudean, *Apulum*, XV, 1977, p. 44, fig. 3/10.

217. **Tîrnăveni**, jud. Mureș. De pe teritoriul orașului provin: fragmente ceramice hallstatt-iene (Mz. Tîrnăveni, inv. 150, 155, 158, 160, 163, 167, 172, 178, 183), un vârf de lance de fier și un ac de bronz cu capul placat cu foaie de aur (Mz. Național din Budapesta). / M. Roska, *Repertórium*, p. 68, nr. 39; Rep. Arh. Mureș, p. 261, nr. LXXXVII. 1. a.

218. **Târgu Mureș**, jud. Mureș a) În punctul „Cetate”, în curtea bisericii reformate, săpăturile sistematice (Al. Bogdan, 1963) au identificat mai multe niveluri de cultură, aparținând epocii bronzului, epocii timpurii a fierului, epocii romane și prefeudale. / Rep. Arh. Mureș, p. 258, nr. LXXXVI. 1. C. b) În curtea Fabricii de cărămizi a fost identificată o așezare din care provin fragmente ceramice, aparținând culturii Coțofeni, Hallstatt-ului timpuriu și Latène-ului. / M. Roska, *Repertórium*, p. 166, nr. 121; N. Vlassa, *Acta MN*, II, 1965, p. 22; Rep. Arh. Mureș, p. 260, nr. LXXXVI. 1. j. c) În parcul sportiv, cu ocazia unor lucrări edilitare a fost descoperită o groapă cilindrică, conținând resturi umane calcinate și o urnă bitronconică cu caneluri, databilă în Hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Mureș, p. 256, nr. LXXXVI. 1. B. d) Fără precizarea locului descoperirii, de pe

teritoriul orașului provin: un celt de bronz de tip transilvan, 2 brățări de aur (una cu cap de bovidu și alta cu capete semilunate, Muzeul Național Budapesta), o diademă de aur cu decor ajurat, probabil din epoca hallstatt-iană (Mz. Național Budapesta), 24 de verigi-brățări de aur, databile la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului (Mz. Național Budapesta, Mz. Cluj). / M. Roska, *Repertórium*, p. 166, nr. 121; D. Popescu, *Materiale*, II, 1956, (?); M. Rusu, *Acta MN*, IX, 1972, p. 34, 50, 68; C. Kacso, *SCIVA*, 32, 3, 1981, p. 376; D. Popescu, *Sciva*, XIII, 2, 1962, p. 402; *Rep. Arh. Mureș*, p. 256, nr. LXXXVI. 1.

219. **Tritenii de Jos**, jud. Cluj. În apropierea satului s-au descoperit întâmplător vase și cești, databile în prima epocă a fierului. / M. Roska, *Repertórium*, p. 18, nr. 42; *Rep. Arh. Cluj*, p. 388, nr. 3.

220. **Turda**, jud. Cluj. Dintr-un punct neprecizat de pe teritoriul orașului provine o spadă de bronz, databilă în Ha B1. / A. D. Alexandrescu, *Dacia*, X, 1966, p. 128-129, 173.

221. **Tușnad**, jud. Harghita. La est de stațiunea Tușnad, pe coama unui deal cu altitudine de aproximativ 1200 m, sondajele efectuate (Al. Ferenczi, 1932, 1938) au documentat existența unei fortificații, constând dintr-un val cu zid de piatră. Fragmente ceramice canelate indică apartenența acestei fortificații la epoca timpurie a fierului. / K. Horedt, *Problemele Muzeului Cluj*, 1960, p. 182.

222. **Uioara de Jos**, aparține orașului Ocna Mureș, jud. Alba. a) În punctul numit „Grui”, în urma săpăturilor sistematice (I. Hica, H. Ciugudean, 1984-1986), s-a descoperit o așezare cu mai multe etape de locuire, aparținând culturilor Petrești, Coțofeni, Wietenberg, Noua, perioadei hallstatt-iene timpurii și mijlocii, cât și sec. VII-VIII. Au fost identificate 2 gropi, conținând material ceramic, un ac de bronz cu cap conic și un nasture din corn de mistreț. Din strat, pe lângă fragmente ceramice, provine un ac de bronz cu capul îngroșat, decorat cu linii oblice. Aceste materiale au fost datate la sfârșitul epocii bronzului / începutul epocii fierului. / I. Al. Aldea, H. Ciugudean, *Apulum*, XXV, 1988, p. 79-81; H. Ciugudean, *Apulum*, XXXI, 1994, p. 70, nr. 5. b) În punctul „Itardeu”, în urma unor sondaje (Ciugudean), a fost identificată o locuință databilă în Hallstatt-ul timpuriu. / H. Ciugudean, *Apulum* XXVI, 1990; *Rep. Arh. Alba*, p. 196, nr. 196. 4.

223. **Uioara de Sus**, jud. Alba. Pe prima terasă a Mureșului, în punctul numit „Livadea”, a fost identificată o așezare hallstatt-iană timpurie (material aflat la Mz. din Cluj). / *Rep. Arh. Alba*, p. 197, nr. 3.

224. **Ungureni**, com. Roșia de Secaș, jud. Alba. Din locul numit „În Groapă” provine un pandantiv de bronz cu trei aripi, databil în prima epocă a fierului (Mz. Sibiu). / K. Horedt, *AISC*, 4, 1941-1943, 198. *Rep. Arh. Alba*, p. 199, nr. 2.

225. **Unirea**, jud. Alba. Pe terasa Mureșului, în punctul numit „Jidovină”, au fost identificate urme de locuire hallstatt-iană timpurie. / *Rep. Arh. Alba*, p. 199, nr. 2.

226. **Valea Rece**, com. Band, jud. Mureș. În aripa localității sunt menționate fragmente ceramice, databile în Hallstatt-ul timpuriu. / *Rep. Arh. Mureș*, p. 63,

nr. VIII. 13.

227. **Valea Sasului**, com. Șona, jud. Alba. Pe terasa numită „În Broagă” au fost găsite, în urma arăturilor, fragmente ceramice hallstatt-iene timpurii. / Rep. Arh. Alba, p. 202, nr. 204. 3.

228. **Valea Seacă**, jud. Alba. Pe terasa din stânga pârauului Șomanghia a fost depistată, în 1976, o așezare hallstatt-iană. / Rep. Arh. Alba, p. 203, nr. 205.

229. **Văleni**, jud. Brașov. De pe teritoriul localității provin fragmente ceramice, databile în Hallstatt-ul timpuriu. / Rep. Arh. Btașov, p. 88, nr. 73.

230. **Vălișoara**, com. Livezile, jud. Alba. În punctul „Cornu” a fost descoperit întâmplător un cuțit de fier, databil la începutul epocii fierului (Mz. Aiud). / Rep. Arh. Alba, p. 205, nr. 207. 5.

231. **Vătureni**, com. Cristești, jud. Mureș. În dreapta pârauului „Cocoși”, în urma unei periegeze V. Lazăr, 1992), a fost identificată o așezare cu un nivel hallstatt-ian și unul prefeudal (materiale aflate în colecția Institutului de Cercetări Socio-Umane din Târgu-Mureș). / Rep. Arh. Mureș, p. 108, nr. XXV. 2.

232. **Veneția de Jos**, jud. Brașov. La ieșirea din localitate, în punctul „Podul Fântânilor”, în urma unui sondaj (I. Glodariu, Fl. Costea, I. Ciupea, 1975), a fost identificată o așezare hallstatt-iană timpurie. / I. Glodariu, Fl. Costea, I. Ciupea, *Comana de Jos*, 1980, p. 60.

233. **Vețca**, jud. Mureș. Din punctul „Câmpul Rotund”, provin fragmente ceramice de factură hallstatt-iană timpurie. / Gh. Baltag, E. Amlacher, AIIA, XXVIII, 1987-1989, p. 108, nr. 17, pl. XXVII/1-4; Rep. Arh. Mureș, p. 276, nr. XCIII. 1. B., pl. LXXI/21-22.

234. **Viforoasa**, com. Fântânele, jud. Mureș. În punctul „Făgetul Mare” a fost descoperit întâmplător un celt de bronz de tip transilvan, databil în Ha A (Mz. Târgu-Mureș). / M. Roska, *Repertórium*, p. 104, nr. 16; Rep. Arh. Mureș, p. 129, nr. XXXIII. 6. A.

235. **Vișinelu**, com. Sărmașu, jud. Mureș. În punctul „Dealul Popii”, au fost descoperite accidental, în 1984, resturi dintr-un schelet și 4 vase databile în Ha A. (colecția M. Benea, Reghin). / Rep. Arh. Mureș, p. 209, nr. LXIX. 8. A., pl. LXXIII/11-13.

236. **Viștea**, com. Gîrbu, jud. Cluj. În 3 puncte de pe raza satului „Gherci”, „Groapa Fântânilor” și „Râțul Mic” au fost descoperite fragmente ceramice, aparținând începutului epocii fierului. / Rep. Arh. Cluj, p. 426, nr. 2, 8, 9.

237. **Vlașa**, com. Săvădisla, jud. Cluj. Pe str. Dîmbului, nr. 92, în urma unui sondaj (1977), au fost descoperite numeroase fragmente ceramice preistorice, printre care și material ceramic, databil la începutul epocii fierului. / Rep. Arh. Cluj, p. 433.

238. **Voievodeni**, jud. Mureș. În punctul „La Școală” a fost investigată (M. Petică, 1977-1978) o așezare cu niveluri aparținând epocii bronzului, Hallstatt-ului timpuriu și perioadelor dacice, romane și prefeudale. Sunt menționate și urme de fortificație. / Rep. Arh. Mureș, p. 281, nr. XCV. 1. D.

239. **Vurpăr**, com. Vințu de Jos, jud. Alba. Pe malul Mureșului, în dreptul Bisericii Catolice, s-au identificat (1952) vetre de foc și gropi conținând material

ceramic de factură hallstatt-iană timpurie. / Rep. Arh. Alba, p. 210, nr. 214. 1.

240. **Zau de Câmpie**, jud. Mureș a) În centrul localității, în punctul „La Grădiniță” a fost cercetată (V. Lazăr, M. Grozav, 1980) o așezare, aparținând culturii Turdaș. În nivelul superior al acesteia s-au descoperit fragmente ceramice de epoca bronzului și Ha A. / Rep. Arh. Mureș, p. 284. nr. XCVII. 1. E. b) Din punctul „Pe Șes” provine ceramică de factură hallstatt-iană timpurie (colecția școlii din localitate). / Rep. Arh. Mureș, p. 285, nr. XCVII. 1.M.

ABREVIERI:

Acta MN – Acta Musei Napocensis. Anuarul Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei, I, (1964) și urm.

Acta MP – Acta Musei Porolissensis. Anuarul Muzeului Județean Sălaj, Zalău, I, (1977) și urm.

AlIA – Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie, Cluj Napoca, I, (1957) și urm.

AISC – Anuarul Institutului de Studii Clasice, Cluj-Sibiu, I-IV (1932-1944).

Apulum – Apulum. Anuarul Muzeului Național al Unirii, Alba-Iulia, I, (1939-1940) și urm.

Z. Székely, Așezări-Așezări din prima vârstă a epocii fierului în sud-estul Transilvaniei, Covasna, 1966.

Celticum – Celticum. Supplement a OGAM – Tradition celtique, Rennes. V. Vasiliev, I. Al. Aldea, H. Ciugudean.

Civilizația – Civilizația dacică timpurie în aria intracarpatică a României, Cluj Napoca, 1991. I. Glodariu, Fl. Costea, I. Ciupea.

Comana – Comana de Jos, 1980.

Cumidava – Cumidava. Anuarul Muzeului Județean Brașov, I, 1967 și urm.

Dacia – Recherches et decouverts archeologiques en Roumanie, București, I-XII (1942-1947); N.S. Dacia, Revue d'archeologie et d'histoire ancienne, I. (1957) și urm. M. Petrescu Dâmbovița.

Depozite – Depozite de bronzuri din România, București, 1977. T. Bader.

Die Fibeln – Die Fibeln in Roumanien. Prehistorische Bronzefunde, PBF, XIV, Band 6, Munchen, 1983.

V. Vasiliev,

Fortifications – Fortifications de refuge et établissements forifiés du premier âge du fer en Transylvanie. Institut Roumain de Thracologie, Biblioteka Thracologica, XII, București, 1995.

Marisia – Marisia. Anuarul Muzeului Județean Târgu Mureș, I (1975).

Materiale – Materiale și cercetări Arheologice, București, I (1953) și urm.

Omăgiu Lupaș – Omăgiu Lupaș, lucrare colectivă, București, 1936-1942. K. Horedt,

Probl. Muz. – Probleme de muzeografie, Cluj, 1960.

Rep. Arh. Alba – Repertoriul Arheologic al Județului Alba, Biblioteca Musei Apulensis, II, Alba Iulia, 1995.

Fl. Costea, Repertoriul Arheologic al județului Brașov, Brașov 1995.

V. Lazăr,

Rep. Arh. Cluj – Repertoriul Arheologic al Județului Cluj, Biblioteca Musei Napocensis, V. Cluj, 1992.

Rep. Arh. Mureș – Repertoriul Arheologic al Județului Mureș, Târgu Mureș, 1995.

M. Roska, *Repertorium* – Erdély régészeti repertórium, Cluj, I

Sargetia – Sargetia. Publicația Muzeului Județean Hunedoara, Deva, I (1937) și urm.

SCIV/SCIVA – Studii și cercetări de istorie veche, București, I (1950) – XXIV (1973). Studii și cercetări de istorie veche și arheologie, București, XXV, (1974) și urm.

T. Soroceanu, Hortfunde – Hortfunde und befestigte Anlangen in Transsilvanien Beiträge zum bronze-zeitliche Burgenbau in Mitteleuropa, Berlin-Nitra, 1982.

St. Com. Sibiu – Muzeul Brukental. Studii și Comunicări, Arheologie – Istorie. Sibiu, 12 (1965) și urm.

N. Lupu, *Tilișca*– Tilișca. Așezările arheologice de pe Cățanaș, București, 1989.

I. Nestor, *Stand*– Der Stand der Vorgeschichtsforschung in Rumänien, în BerRGK, 22, 1932, Frankfurt am Main, 1933.

A. Vulpe, *Kurzswerte* – Die Kurzswerte, Dolche und Streitmesser der Hallsattzeit in Rumanien, PBF, 6/9, Munchen, 1990.

Alte abrevieri:

Mz. – Muzeul

MNIT – Muzeul Național de Istorie al Transilvaniei

Cat I – I, Catalogul descoperirilor

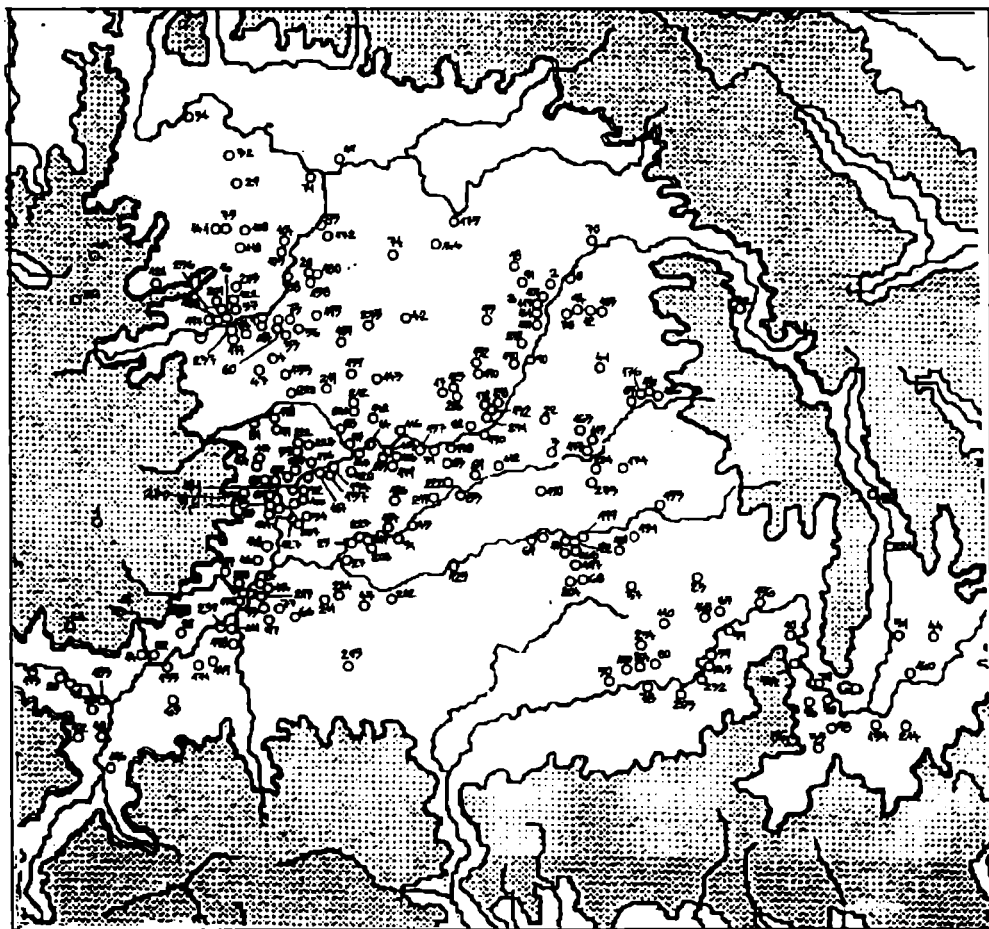
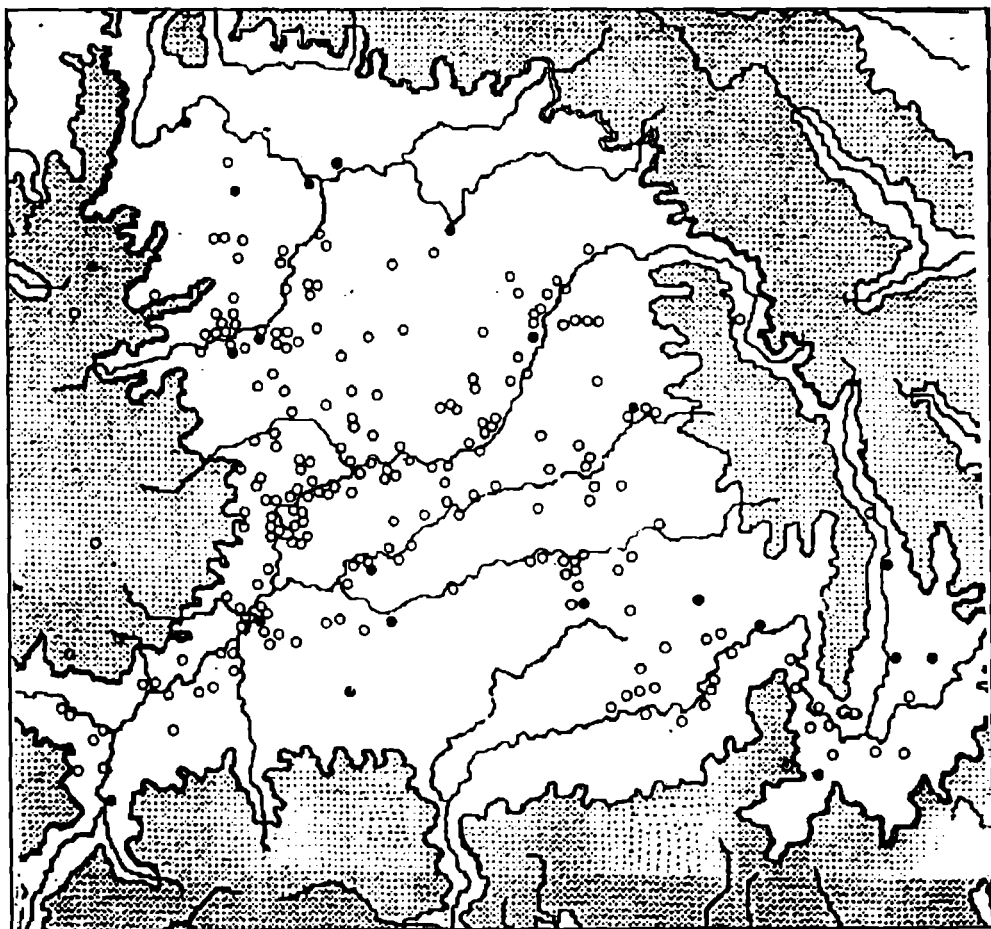

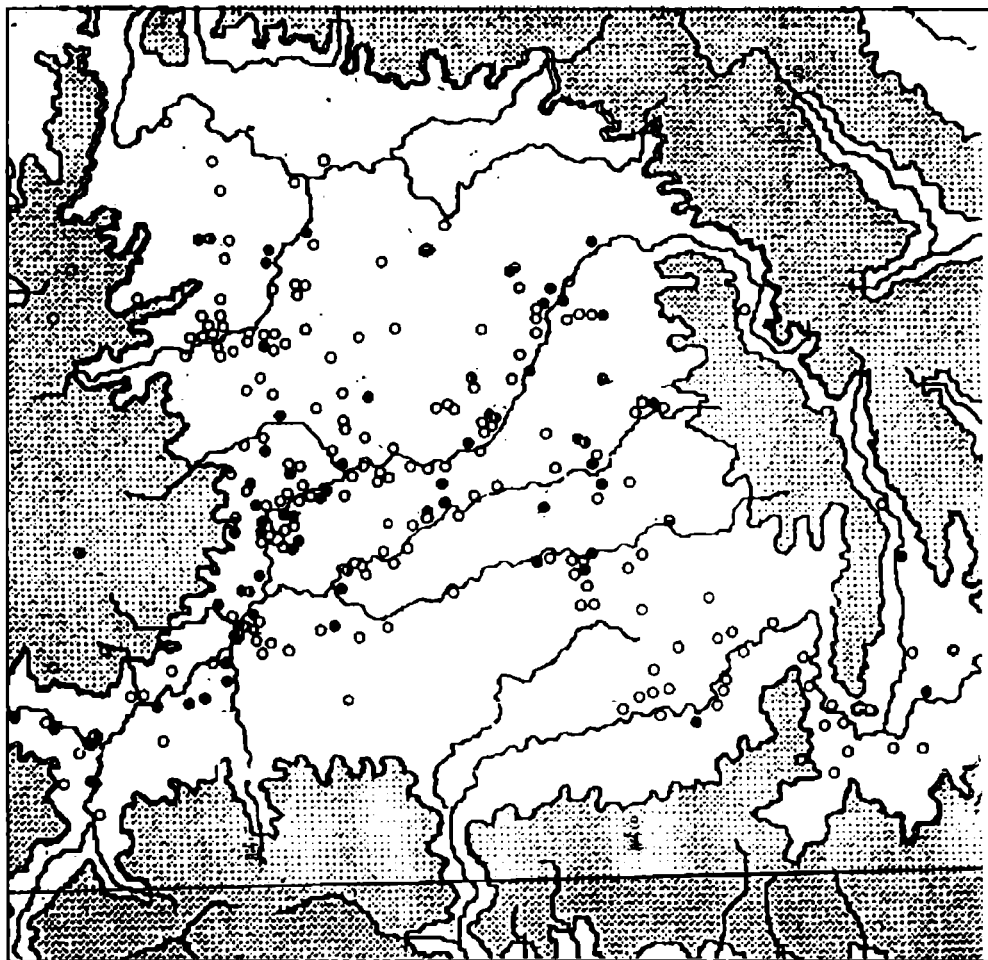
Fig. 1. Harta descoperirilor arheologice atribuite hallstattului timpuriu.

LEGENDĂ:

- Așezări deschise
- Fortificații

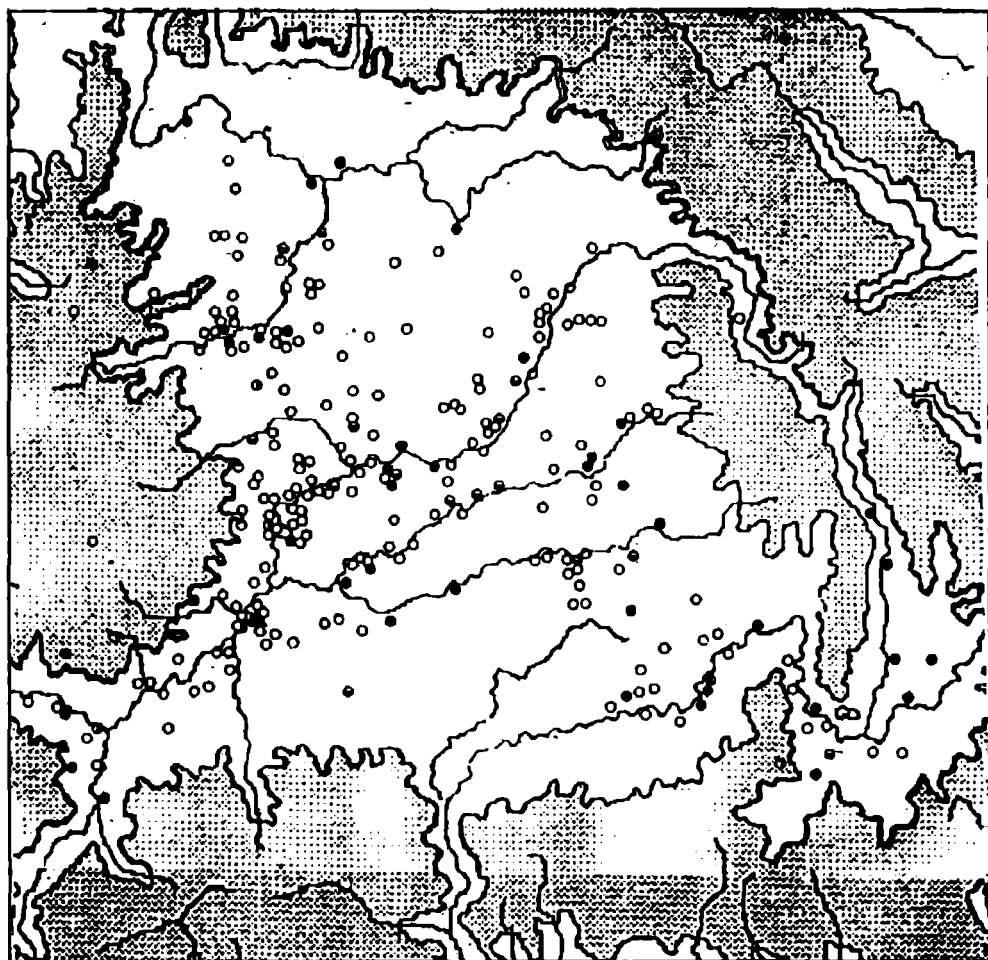
Fig. 2. Așezări deschise și fortificații.

LEGENDĂ:

- Din bronz
- ◐ Din aur
- ◑ Din fier

Fig. 3. Piese de metal descoperite în afara așezărilor

LEGENDĂ:

- ▲ Cercetare sistematică
- Sondaje
- ⊙ Săpături de salvare
- ◐ Alte obiective
- Descoperiri întâmplătoare

Fig. 4. Stadiul cercetării hallstattului timpuriu în aria intracarpatică.

**CONTRIBUTIONS IN CONNECTION WITH THE RESEARCH STAGE OF THE
EARLY HALLSTATT INSIDE THE INTERCARTHIAN AREA**

Abstract

As a result of putting together and listing all the Early Hallstatt discovery points in intracarpathian area, in this article we tried a presentation of Early Iron Age research stage in Romania. We considered the whole range of monuments: settlements, funeral discoveries, metal objects and bronze deposits.

As a conclusion, there are 240 points with settlement traces but only Teleac can be considered a systematic research and settlements as Mediaș, Subcetate, Ciceu-Corabia, Reci where partially investigated. All the other points are the result of accidental discoveries a saving excavation.

All the 86 bronze deposits were accidental discoveries and it is difficult to explain the relation between these deposits and settlements.

In this situation above mentioned the Early Hallstatt analyses is limited by not sufficient research.

The list of illustrations:

Fig. 1. The archaeological map of discoveries ascribes to the Early Hallstatt.

Fig. 2. Open settlements and defence works.

Fig. 3. Metal pieces discovery outside the settlements.

Fig. 4. The research stage of the Early Hallstatt inside the intracarpathian area.